

price
biha • fiyat
2.5 DM
10 Skr
3 G
2.5 Sfr
1 £
1.5 \$

KURDISTAN PRESS

ROJNAMEYA 15 ROJÎN • 15 GÜNLÜK GAZETE

ISSN: 0283-4898

•Tel; [46] 08-29 83 32

•Telex; 131 42

•Telefax; 08-29 50 56

Kürdistan Yurtseverler Birliği

Genel Sekreteri

Celal Talabani

□ “Bu gün Kuzey Irak’taki kurtarılmış alanda devrimci-demokratik bir otorite söz konusudur. Bu otoritenin niteliği ve işleyişi, elbette geleceğin ipuçlarını da vermektedir!”

□ Bizce, Türk sömürgeciliğinin Lübnan’daki siyonistlerden hiç bir farkı yoktur. Irak’ta Saddam rejimi sarsıldıça, terörist Türk devleti bölgede emperyalizmin jandarmalığına soyunmaktadır.

□ Eylemlerin hedefine gelince; Biz rehinelere karşılık, sayın bilim adamı, dost ve kardeş İsmail BEŞİKÇİ hocamızın, Mehdi ZANA kardeşimizin, ayrıca zindanlardaki kimi Türk ve Kürt devrimcilerin serbest bırakılmasını istedik.

□ Irak Kürdistanı’na, Musul ve Kerkük’e saldırmaya heveslenen şoven, siyasal-askeri kliğe uyarım; önceden çok iyi düşünmeleridir.

röportaj orta sayfalarda

Mücadele, daha da kararlı mücadeledir!

Li Kanîmasî şerên dijwar!

□ Peşmergeyên PDK-I, Kanîmasî bi dest-xistin. Kanîmasî li ser hiduda Tirkîye-Iraq navçekî stratejîk e.

□ Hêzên hikumeta Iraqê, li dijî hêzên pêşmerge êrîşek berfireh pêkanîn, di vê êrîşê de ‘xaka’ Tirkîyê jî bi karanîn.

Dumahîk di rûpela 5’an de

Çiyayê Sorên hat rizgarkirin

□ Li navçe Çiyayê Sorên hedefên girîng ketin bin dest hilatiya hêzên Parti Sosyalistê Kurdistan - Iraq.

□ Li gor daxuyaniya PSK-I çekdarên hikumetê bi sedan iltihaqa nav refên soreşê dibin.

Dumahîk di rûpela 7’an de

Türk devleti bir polis devletidir!

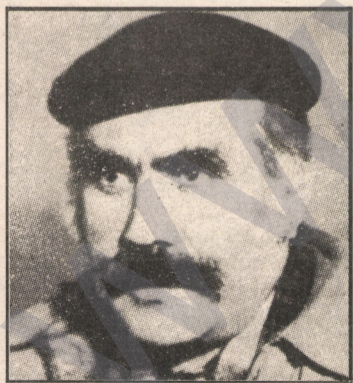

□ “En basit Türk insanına Kürt kelimesini sorduğumuzda, böyle bir şeyin olmadığını, ‘Bu ülkede herkes Türktür’ tepkisini hayretler içinde duyduk, gördük.”

□ “Türk devleti göz göre göre bir halkı imha etmeye çalışıyor. Hem de imha etmeye uğraştığı o halkın varlığını inkar ederek. Utanç verici bir şey!”

Belçikalı iki üniversite öğrencisi ‘Ortaoğu’da Kürdistan sorununun rolü’ konulu tezlerini hazırlamak üzere gittikleri Kuzey Kürdistan’daki izlenimlerini Kürdistan Press yazarlarından Derwêş Ferho’ya anlattılar.

devamı sayfa 6 ve 7’de

Şoreşgerê Kurd

Edîp Karahan

□ Edîp Karahan her çiqas di hoyên ne xweş û di demekî kêmkadro de jiya be jî, dîsan tiştên ji destên wî hatine teksîr nekiriye... Ew welathezekî mezin bû.

Dumahîk di rûpela 13’an de

Kurdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi’nde

Asuriler

□ Uzun yıllardır Asuriler, Saddam diktatörlüğüne ve zulmuna karşı mücadelede, Kürdistan Kurtuluş Mücadelesi saflarında örgütlenmişlerdir. Bu gün Irak’ta 250 bin civarında Asuri olduğu halde, bunların en ufak bir kültürel hakkı yoktur.

Röportaj, sayfa 4’te

□ Yıldızlı kolonyel şapkası ve uzun beyaz sakalı ile Sam Amca, "bakir" topraklara ayak bastığı zaman kapitalist dünyanın kanlı yüzü, ince bir hüznü tül ile örtülmüş bulunuyordu. İhtiyar Avrupa yakılıp yıkılmış; Japon militarizmi atom bombasının exotik bulutları arasında öfkeli bir homurtu olarak yaşamaktaydı. Kuzey Afrika kıyıları, esmer tenli insanların özgürlük türkülleri ile sarsılıyordu... Ve dünyanın zincire vurulmuş toprakları, birer ikişer zincirlerini parçalamak üzere derinden derine iç geçirmekteydiler.

Esasen, kapitalist sömürgeciliğin Amerika kıyılarına kurduğu "Namida" kalesinin, yerli halk tarafından imha edilen sakinlerinden bu yana çok zaman geçmiş sayılmazdı. Fakat, olaylar öylesine büyük bir hızla yirminci yüzyılın ikinci yarısına doğru tırmanmışlardı ki, insanlık, artık, Kanarya kıyılarındaki İspanyolları, Azor adalarında kan döken Portekizlileri çoktan unutmuştu. Ve artık, kimse, Afrika kıyılarının Portekizlilere

"Sen türkülerini söyle"

ait olduğunu ilan eden Papa'nın fetvasını hatırlamıyordu.

İnsanlık, Haiti'ye saldıran İspanyolların, ada halkından yüzbin kişiyi bir anda yok ettiklerini, on yıl sonra üçyüzbin kişilik ada halkının altmış bine düştüğünü, kırk yıl sonra ise yalnızca beşyüz kişi kaldığını da hatırlamamaktaydı. Faşizmin kana bulayıp yerle bir ettiği yer kürenin yeni efendisi, demokratik mesajlar ve insani değerlerle, barış ve özgürlük türkülleri söyleyerek yolunu açmaya çalışıyordu.

Kısa bir dönem sonra, Sam Amca'nın Missouri gemisi Türkiye limanlarına demirlediği zaman, İstanbul genelevleri beyaza boyanacak ve genelev semtine Amerikan denizcileri İstanbul'dan çıkıncaya kadar Türklerin girmesi yasaklanacaktı.

Altmışlı yılların sonlarına doğru Amerikan denizcileri, yumruklarını sıkarak alanlara taşan gençliğin öfkesi karşısında, bir dönem Türkiye limanlarına ayak basamayacak, ancak yetmişli yıllarda, bu öfke, yerini anti-faşist kargaşaya bıraktığı için üzerinde fazlaca gürlütlü koparılan bir konu olmaktan çıkmış olacaktı.

Ardından seksenli yıllarda, tümü ile Amerikan denizcilerinin yolunu açacak bir siyasi yapı, süngülerin gölgesinde iktidara gelecek ve ülkeyi kana-ateşe boğacaktı. Bu arada, CHP solcularını, örneğin "Kürtçülük" suçu ile zindanlara sürecekti. Ama, burjuva dünyasında hayat geride bırakılan kana-ateşe bakmadan yürümeye alışkındı. Nitekim, CHP solcularını zindanlara süren siyasi yapı, bir dönem sonra bunlara kapılarını da aralayacak, hatta, seçim listelerinde baş sıralara alacaktı. Ama, bu insanlar, mensup oldukları solcu yapının solcuları tarafından veto edildikten sonra?!

Artık, kimse bir kaç yıl önce olup bitenleri pek düşünmek istemiyordu. Ve yeni değerler, yeni eğilimler, içeriği değişen ideolojik kavramlar toplumun vijdanını oldukça farklı biçimler içinde belirleme durumundaydılar.

Açık olan şu ki, politik kargaşa, değişen ideolojik kavramların doğrudan algılanmasına engeldi.

Orhan KOTAN

Bu arada, hapisanelerde, zulmun ve baskının demir çemberleri içinde yaşamaya mahkum edilen yiğit dostlar, içeri düştükleri zaman bilinçlerinde şekillenen değerleri daha da derinleştirip, geliştirmişler ve dostun nice dost, düşmanın nice düşman olduğu konusunda pek de büyük değişimlere uğramış değillerdi.

Onlar içinde türkülerini söylemeye devam etmekteydiler.

Alnının üstündeki mor beni ve gülümseyen yüzü ile Gorbacov, başlıbaşına bir bilmece olan SBKP Merkez Komitesi'nin tepesine tırmandığı zaman, temelde bir şeylerin değişebileceğine inanmaların sayısı oldukça azdı. Bayramdan bayrama, Kremlin'in gri duvarlarının arkasına boy boy dizilen asık yüzü, siyah paltolu ihtiyarlar seremonisine öylesine alışılmıştı ki, uzanıp bir komünist liderin elini tutmak ya da sesini duymak dünyanın en çetin işlerinden biri sayılıyordu.

Ardı ardına gelen açık sözlü, kesin ve net açıklamalar, sol'da zelzeleler yaratmaya başladığı zaman, gene bir çok şeyin gelececeği var sayılıyordu. Ancak, yıllar yılı katı ideolojik tezlerin fanatik bir inatla savunulmasının getirdiği tahribatların devrimci mücadelenin politikasında ve örgütlenmesinde nasıl derin ve onulmaz yaralar açtığı bir çırpıda unutulur gibi değildi. Sakat formüllerin ayakta tuttuğu derme-çatma tekkeler sistemin tepesinde meydana gelen bu yoğun ve sarsıcı değişimlere nasıl uyum göstereceklerdi.

Kapitalist cephedeki hızlı değişim ve dönüşmeler yerini, şüphe yok ki, sınıf çıkarlarına uyarlı olarak ortaya koyar. Burjuvazinin sol ve sağ kanatları arasında gidip gelen aydınların ahlaki yapısı üzerine de fazlaca eğilimin getireceği bir yarar yoktur. Dün, CHP solculuğunu kahramanlık sayanların, bu gün ANAP saflarında yerlerini almaları, ne kadar şaşırtıcıdır acaba. Dönüp, hayatın gerçeklerine bakıldığı zaman, kendi cephesinde saf değiştiren burjuva ya da küçük burjuva aydınlarının tavrından çok, sosyalist siyasal güçlerin hayatın dışında seyreden politik ve örgütsel zaaflarına çarpmak kaçınılmaz gibidir.

Kaldı ki, komünist cepheye meydana gelen değişimler, dönüşmeler, bu politik ve örgütsel zaafaların temelinde yatan ideolojik çarpıklıkları da bütün boyutları ile ortaya sermiş durumda...

Açıktır ki, teori, pragmatik mantıklara sığmaz. Dün hırçın bir biçimde savunulan yanlışların, bu gün aynı hırçınlıkla savunulması belki mümkündür ama, aynı inanç ve kararlılığın gösterilmesi mümkün değildir. Bu gün gene aynı hırçınlık oluyor, olabiliyorsa, demek ki ortada bir kavga, bir umut, bir değer, bir inanç ve bilinç manzumesi yoktur.

Ortada bir sakatlık, bir kötürümlük var elbette. Ve bu sakatlıkların, kötürümlüklerin sahibi, burjuvazinin zindanlarında çürüyen, zulme, zorbalığa göğüs geren, asılan, vurulan insanlar olmadığımıza göre, kimdir? Bu insanları zindana, zulme, yok oluşa süren örgütsel yapılar mı? Bilgisizliğin, sorumsuzluğun hesabı kimden sorulacak?

Sistemin tepesinden reddedilen tezlerle, sistemin tepesinde mahkum edilen ideolojiler ve politikalarla yeni bir dünya kurma mücadelesi nasıl verilebilir?

Açık olan şu ki, burjuvazi arkasına bakmadan yürüyor. Geçim, barınma ve beslenme sorunları arasında yaratılan politik karmaşa dünyanın hesabını-kitabını sormaya ne zaman ve ne de fırsat vermiyor. Politik karmaşa, ideolojik kavramlardaki akıllara durgunluk veren yer değiştirmeyi de büyük bir ustalıklarla tartışma dışı bırakabiliyor.

Devrim cephesinde benzeri bir yapılanmaya gidiş mi istenmektedir acaba? Dünyü, bir iki kalem darbesi ile silip atmak ne getirir, ne götürür? Buna rıza gösterecek in-

sanlarının sayısındaki artış, neyin göstergesidir? Devrimi omuzlayacak politik yapılanmalara bu çizgiden ulaşılabilir mi? Yoksa, tam tersi, geriye düşülüp teslim mi olunur?

Türkiye'de devleti silah zoruyla ele geçiren askerlerin eyleminin üzerinden 7 yıl geçti. 7 yıl geriden sürüne sürüne gelen si- lük slüetler birer ikişer ortaya çıkması, hayat tarafından hezlenen, hayat tarafından tekzip edilen tezlerin ve kötürüm formüllerin ortaya sürülmesi ile ileriye doğru bir tek adım atılmayacağı bellidir. Esasen, savaşta yenilen komutanları görevden alırlar. Dahası, yenilgi, suça dönmüş yönetme ve yönlendirme ilgili olunca, komutanlar kurşuna dizilir. Bu egemen sınıfların binlerce yıllık geleneği. Sol'un geleneklerinin arasında ne var? Yıllar önce sıfırla özdeşleşip, yıllar sonra aynı tezler, aynı anlayışlar, aynı kategoriler ve eğilimlerle kavga alanına nasıl girilecek? Bilgisizliğin ve sorumsuzluğun zırları içinde, üniversite gübreliliğine, ya da üretim dışı öğelerin yığımsal isyanına saldırmak, bir devrimi örgütlemeye yeter mi? Şüphe yok ki yetmez. Sadece, sonun başlangıcına işaret eder. Sonun başlangıcında sakat beygirlerle depara kalkmak isteyenlerin sayısı ise, acı verecek kadar çok.

Bu gün Orta-Doğu'da mutlaka hesaplanması gereken bir devrimci dinamik var: bu dinamiğin merkezinde Kürt halkının bağımsızlık ve özgürlük mücadelesi duruyor.

Mücadelenin Güney cephesinde olumlu gelişmeler gözleniyor. Daha önce, etkin güçlerin aralarında gerçekleştirdikleri birlik faaliyetleri, bu gün bütün siyasal güçleri kapsayacak boyutlarda genişlemiş durumda. Birlik, bir cephe platformuna doğru tırmanıyor. Bununla beraber, kitlelerin politik taleplerinde de maddi olarak saptanabilir bir yükselişe tanık olunmaktadır. Öncü kadroların savaş cephesi, ülke düzeyinde genişleme istidadı gösteriyor ve bir halk top yekun ayaklanmanın eşliğindedir.

Kuzey cephesinde ise, tersine, karmaşa ve bulanıklık git gide maddileşiyor. TC pratiğinin karmaşık, yoğun, iç içe geçmiş yapısı, Kürdistanlı devrimcilere derlenip toplanma zamanı vermiyor. Vermemeye de kararlı. Kürt halkının bağımsızlık ve özgürlük mücadelesi, düşünülebilen en uç noktalarda günlük politikanın malzemesi haline getirilmek istenirken, mücadelenin politik sahipleri ortada görülüyor! Muhacaretin damgasını vurduğu bilinç çarpıklıkları içinde, ağır çekimde hareket eden politik güçlerin ritmi içinde yürümek elbette ki mümkün değil. Gettolardaki bildiriler, afişler gerçi yeteri kadar durumu açıklıyor ama, gene de altını çizmekte yarar var: sınırları belirlenmiş alanlarda, dar çerçeveler içinde kıyameti koparmak sorunları çözmez. Kaldı ki, kuyunun dibindeki kurbağa, gökyüzünü kuyunun ağzı kadar zanneder!?

Gorbacov geçmişi eşeliyor. Hataları, zaaf- ları, yanlışlıkları birer ikişer ortaya çıkarıp, teşhir ediyor. Reagan'ın böyle bir derdi yok. Burjuvazinin dünü yok! Dünü gübre yapıp üzerinde şekillenmiş. Sosyalistlerin var. Kürtlerin de. Türkiye'de geçmiş eşelenecek. Türkiye'de Kürt sorununun dünü eşelenecek. Kürt sorununun dünü var çünkü. Dünü olmazsa, bu günü olmaz. Bu günün politik karmaşasına malzeme olur.

Kuzey Kürdistan'da politik güçlerin omuzlarına yıkılan görev sorumluluklar sayılmayacak kadar çok ve önemli. Bu güçler, bu görev ve sorumluluklarına sahip çıkmak zorunda. Burjuvazinin raportörü ya da kritikçisi olmak başka bir şey, hayata müdahale etmek, hayati değiştirip dönüştürmek başka. Sakat düşüncelerin, kötürüm ideolojilerin aklanması beklenmemeli.

Kürdistanlı marksistler, devrimci demokratlar ve yurtseverler, bütün güçlerini tek bir genel taarruz cephesinde birleştirmek için de daha fazla beklememelidirler

30 Eylül 1987

TÜRKİYE CEZAEVLERİNDE POLİTİK TUTUKLU VE HÜKÜMLÜLER UNUTULDU MU?

Mahkumlar yardım ve destek bekliyor!

□ İnsan hakları örgütü, tutuklu ve hükümlü yakınlarının da desteği ile Türkiye'de genel bir kampanya açtı.

□ Seçim öncesi bir kısım hapisaneleri basına açarak sorunu günlük haberler içinde eriten siyasi iktidar, hapisanelerle ilgili herhangi bir girişimde bulunmadı.

□ Ağır mahkumların sürüldüğü Malatya, Gaziantep gibi cezaevlerinde sürdürülen psikolojik baskılar, hükümlüler üzerinde ağır tahribatlar yaratıyor.

□ Avrupa'daki Kürt ve Türk örgütleri Türkiye hapisanelerinde ağır şartlarda yaşayan tutuklu ve hükümlüler için etkili faaliyetler sürdürmüyor

• Hapisanelerde sürdürülen açlık grevi ve diğer direnişleri desteklemek üzere yapılan uzun yürüyüş sırasında Ankara ODTÜ yakınında polis müdahalesi sonucu çıkan çatışmada, Didar Şensoy katledilmiş ve fakat bu cinayet Türkiye'de olduğu kadar Avrupa'da da gerekli biçimde protesto edilememiştir.

Daha sonra referandum ve nihayet erken seçim uygulamasının gürlüğü içinde gündeme dayatan hapisaneler sorunu da unutulup gitti.

Oysa, Türkiye hapisanelerinde tutuklu ve hükümlüler oldukça zor şartlar altında yaşamaktadırlar. Bir ara basına açılan hapisanelerden gelen sesler ürkütücüdür. Eskişehir Cezaevi, iki aya yakın bir süredir aile ve avukat görüşü yapamadığını, altı aylık sürelerle hücre cezaları uygulandığını belirtirken, Malatya Cezaevi, havalandırma, tıbbi bakım ve sayımlarda uygulanan askeri eğitimin halen sürdüğünü açıklıyor. Metris, direniş sebebi olarak benzeri uygulamaları dile getirirken, Mamak ve Diyarbakır cezaevlerinin vahşi görüntüsünü hatırlatan olayların gene ve sık sık uygulandığı belirtiliyor.

Bunun yanında Türkiye'de akıl almaz ölçülerde yükselen hayat pahalılığı mahkum ailelerini zor duruma sokmakta, yeterli mali desteğin hapisanelere girememesi nedeni ile, tutuklu ve hükümlülerin beslenme sorunları hızla artmaktadır. Yıllardır askeri yönetimin zulüm

ve işkence altında yaşayan ölümlere çevirdiği tutuklu ve hükümlülerde beslenme bozukluklarının ortaya çıkardığı değişik hastalıklar baş göstermektedir.

Hapisaneleri ziyaret eden basın mensuplarının haber olarak öne çıkardıkları sorunların arasında duran belirlemeler, hapisanelerin durumu hakkında yeterli bilgileri vermektedir.

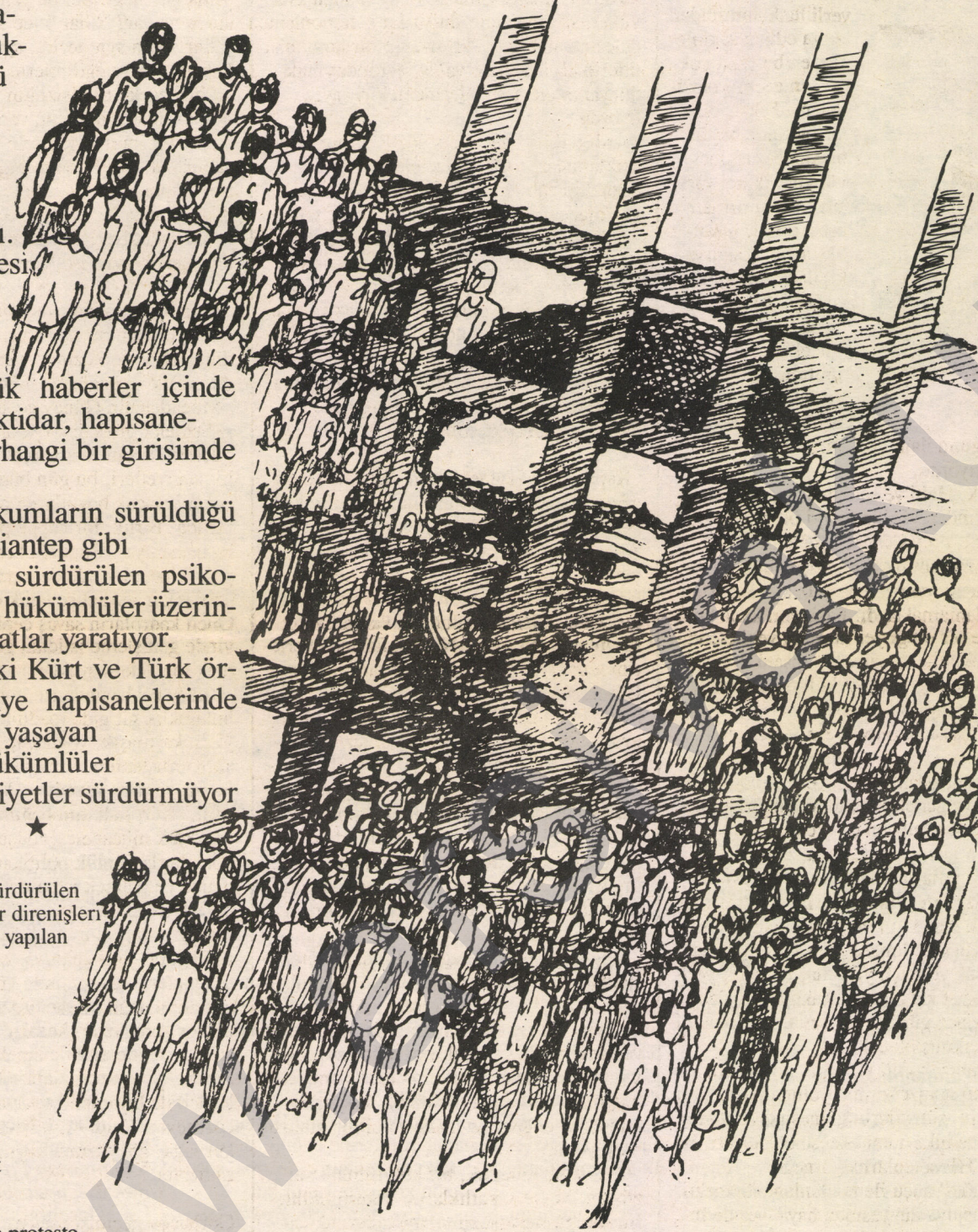
Amnesty International'ın yıllık raporunda da açıklandığı gibi, halen Türkiye hapisaneleri politik tutuklu ve hükümlülerle ağzına kadar doludur. Bununla beraber, gerek Türkiye'de ve gerekse uluslararası düzeyde Türkiye'deki tutuklu ve hükümlüler ile ilgili gerekli ve yeterli çalışmaların yapılmadığı da bir gerçektir.

Politik tutuklu ve hükümlüler 7 yılı aşkın bir süredir zindanlarda

direne-döğüşe yaşamaktadırlar. Bu arada yüzlerce direniş örgütlenmiş, açlık grevleri ve ölüm oruçları yapılmıştır. Gasbedilen haklar, gerek idareden ve gerekse politik yapıdan zerre zerre alınmıştır. 12 Eylül darbeleri hapisanelerde uyguladıkları vahşetin karşılığını alamadılar ama, faturasını ödemek zorundadırlar. Geçtiğimiz günlerde Türkiye'de İnsan Hakları örgütü ile tutuklu ve hükümlü yakınlarının başlattıkları kampanyanın önemi ve değeri oldukça büyüktür. Avrupa'dan bu kampanyaya gerekli destek verilmelidir.

Kürdistan Press, olayları yakından izleyecek ve ANK'ya ulaşan haberler gerekli yerlere ulaştırılacaktır. Avrupa'daki politik ve/veya demokratik örgütlerin konuya gereken ilgiyi göstereceğini umuyoruz. İçerde direnen kardeşlerimizi, dostlarımızı, onları en zor şartlar altında bile yalnız bırakmayan cefakar aileleri unutmayalım.

Türkiye'deki direnişlere, kampanyalara destek olalım..

Arap örgütlerinden

SADDAM'a protesto

□ 29 kuruluş, Irak'ta kullanılan kimyevi silahların kullanımının durdurulmasını ve mecburi iskan uygulanmasının kaldırılmasını istedikler

Amerika ve Kanada'da, aralarında çeşitli örgütlerin de bulunduğu, çoğunluğu Arap 29 parti ve örgüt yayınladıkları ortak bir bildiri ile, Kürt halkının mücadelesiyle dayanışmalarını dile getirerek, Saddam rejiminin Kürdistan'daki uygulamalarını protesto etiler.

29 örgüt tarafından yayınlanan bildiride; "...Biz politik, kültürel ve demokratik örgütler, Irak devletinin savunmasız Kürt halkına karşı saldırılarını ve bu saldırılarda uluslararası yasalara göre yasaklanmış kimyasal silahları kullanmasını şiddetle lanetliyoruz.

Bu saldırılar, Saddam Hüseyin'in ırkçı uygulamalarının göstergesidir. Ve amacı, Kürt halkını kendi ülkesinden zorla göç ettirmektir. Nisan 1987 ortasında başlatılan saldırılar sonucu yüzlerce savunmasız insan katledilmiş, yaralanmış veya sakat kalmıştır. 983 köy tamamen boşaltılmış bu köy sakinleri mal ve mülklerinden koparılıp zorla göç ettirilmiştir.

Saddam Hüseyin rejiminin bu saldırıları sadece Kürt halkına yönelik değil, aynı zamanda Irak halkına da yöneliktir.

Saddam'ın geçmişi kanlı, katliamcı bir geçmiştir..

Bu bildiriye imzalayan örgütler olarak, bizler, Irak hükümetini, kimyasal silahların kullanılmasına son verilmesini ve göç zorlanan Kürt halkının kendi yerleşim birimlerine dönmelerinin sağlanmasını talep ediyoruz.

Bu münasebetle, Kürt halkının Irak halklarıyla birlikte yürüttüğü mücadeleden yana olduğumuzu belirtirken, 'Demokratik bir Irak ve gerçek otonom bir Kürdistan' mücadelesiyle dayanışma içinde olduğumuzu belirtiyoruz.

- Filistinli Öğrenciler Genel Birliği Amerika seksiyonu
- Filistin Demokratik Komitesi
- Lübnanlı Öğrenciler Genel Birliği
- Lübnan Direniş Vatan Cephesi Militanları
- Haliç ve Arap Yarımadası Öğrenciler Birliği Amerika ve Kanada seksiyonu
- Bahreyn Ulusal Öğrenciler Birliği- Amerika/Kanada seksiyonu
- Zenci Avukatlar Komitesi
- Ramilla Hayır Derneği Dostları
- 29 Ekim Filistin Topluluğu
- Anti-rasist Arap Komitesi Amerika seksiyonu
- Savaştan Zarar Gören Halklar Komitesi
- Dünya Halkları Meclisi
- Filippine Demokrasi ve Özgürlük Hareketi Amerika Komitesi
- Washington Demokratik Halk Hareketi
- Washington Barış ve Dayanışma İnsiyatifi
- Kuzey Virjinya Anti-Apartheid Komitesi
- Kuzey Virjinya İnsiyatifi
- Özgürlük için Kadın Hareketi
- Dünya İşçi Partisi (Washington)
- Jozef Stork (Orta-doğu sorunları muhabiri)
- Salvador Halkıyla Dayanışma Komitesi
- Beyn Nehreyn Demokratik Partisi
- Yemen Sosyalist Partisi Militanları (Amerika)
- Yemen Halk Birliği Partisi Militanları (Amerika)
- Kuzey Yemen Ulusal Cephesi Militanları (Amerika)
- Kürdistan Demokrat Partisi 7. Bölgesi
- Irak Demokratlar Topluluğu (Amerika-Kanada)
- Kürdistan Güzel Sanatlar Derneği (Amerika)
- Kürt Öğrenciler Birliği (Amerika)

Geleneksel ulusal giysileri ile Asuriler, ünlü Ninova surlarının önünde

Foto • ANK

KÜRDİSTAN ULUSAL KURTULUŞ MÜCADELESİN'DE

ASURİLER

I. Devrimin saflarında, 4 yıl döğüşmüş, 1975'de Irak'a dönüp, 2 ders eksikliği kalan Bağdat Üniversitesi Kürdoloji bölümünün sınavlarını vermiş, lakin rejim tarafından sakıncalı bulunduğu için, Irak'ın Basra yörelerine atanmış. Tabii Basra yörelerinde Kürtçe eğitim olmadığı için, Kürt dili ve edebiyatı öğretmenliği yapamamış. Bir süre, öğretmeni olmayan boş kadroları doldurmuş. Günler böyle geçmekteyken, kendisini zorla Baas'a üye olmaya zorlamaları üzerine istifa edip Kurdistan'a dönmüş.

Şimdi ise, yaklaşık 1,5 yıldır II. Devrimin saflarında. Hem de üniversite mezunu eşi ve 4 yaşındaki kız çocuğu Erbilina ile...

Sözünü ettiğimiz Peşmerge, bir Kürt değil, Asuri... Adı "O...". Lakin "adımı yazma, Erbilina'nın Babası de" dedi...

Erbilina'nın Babası, Güney Kürdistan'da IKDP'nin saflarındaki binlerce Asuri'den herhangi biri. Erbilina'nın Babasına soruyoruz.

□ Bize Asurilerin tarihi hakkında genel bilgiler verebilir misiniz?

□□ Asuriler tarihin en eski kavimlerinden biridirler. Mezopotamya'da Milattan Önce (MÖ) 2500 yıllarında büyük imparatorluk ve uygarlık kuran Asurilerin, sulama, bayındırlık, bilim, dönemin teknolojisi alanında, bilindiği kadarıyla hayranlık uyandıran katkıları vardır. Onların yarattığı uy-

garlığın en önemli simgeleri, Ninova, Babil, görkemli Zigurratlar ve bu Zigurratlardaki astronomi çalışmalarıdır.

Fetihlerle geniş bir alan yayılan Asuriler, Arnold Tonbeyy'in iddiasına göre, güçlerini kaybederek MÖ 612'de Med'ler tarafından yıkılmışlardır.

Daha sonra, hükümlerini dağıtık alanlarda, Hakkari yörelerinden Suriye - Türkiye sınır şeridi bölgelerinde yaşatmaya gayret etmişlerdir. Ama Ninova'nın Med'ler tarafından yıkılması, Asurilerin tarih içinde devlet düzeyindeki örgütlenmelerinin sonu oluyordu.

Asuriler daha sonra Hristiyanlığı bölgede ilk kabul eden kavimlerden birisi oldular. Ve tarihleri içinde 19. yüzyılın başlarına kadar, Kürtlerle kardeşçe bir dostluk içinde yaşadılar.

19.yy'ın başlarından itibaren Asuriler, çağın emperyalist devletleri arasında taraf olma temelinde, kendi aralarında bölündüler. Örneğin Rus çarlığı yanlıları Mar Bünyamin, İngiltere yanlıları Mar Pavlos çevresinde toparlandılar.

1915'lerde Osmanlıların Hakkari yörelerindeki Asurilere saldırımları nedeniyle, bölgedeki Asuriler, Irak'daki Bakuba'ya çekildiklerinde tarih 1918'di. Bu tarihlere ise, Büyük Ekim Devrimi'nin gerçekleştirilmesi ile, Rus Çarlığı yanlıları olan Mar Bünyamin ekibinin bir etkinliği kalmamıştı.

1918'lerde İngiliz emperyalizmi,

bölgede yerel bir güç oluşturmak için Capitain Grey eliyle, Asurilerin içinden, "İngiliz Levi Ordu-su"nu örgütledi. Asurilere ise, Dıhok'tan Hakkari'ye kadar olan bölgede bir Asuri devleti kurulacağı vaadinde bulundu.

İngiliz Emperyalizminin klasik, Böl-Parçala ve Yönet taktiğinin bir parçası olan bu uygulamalarla, Asurilerle bölgedeki halklar arasındaki kardeşlik hançerlenerek, bölgedeki uzun süreli huzursuzluğun ve fitnenin ilk tohumları atılmış oluyordu.

1920'lerden 1933'lere varlığını sürdüren bu sorunlar, Asuriler açısından İngiliz Levi Ordu'su'nun 1933'lerde dağıtılması ve Asurilerin bir takım kültürel haklar talebini yükseltmelerine alevlendi. Asurilerin bir tür özerklik ve reform istemlerini içeren taleplerinin reddiyle, 700'e yakın silahlı Asuri yardım talebiyle Suriye'ye geçti. Suriye'deki Fransız'lardan olumlu bir cevap alamayınca, zorunlu olarak bölgeye dönmek zorunda kaldılar.

Bu dönüş sırasında, Irak'ın o günkü savunma bakanı Bekir Sıtkı, tüm müslümanlara 'Asuri kafirlerine karşı, cihad' çağrısında bulundu.

Geriye dönen 700 Asuri ile Semel yöresinde büyük çatışmalar oldu. Bu çatışmalar daha sonra, 7 Ağustos 1933'ü takip eden, ve islamın cihad çağrısına uyan Kürtlerle gerçekleştirilen 9 ile 11 bin Asu-

ri'nin kıyımı ile tamamlandı.

Doğaldır ki, bu kıyımın sorumluları, elbette Kürtler değildir. Aksine, 15-16 Ağustos 1933'de Asurilerin önderi Mar Şamun'u Bağdat'a barış görüşmeleri için davet edip, ardından Bağdat zindanında katleden emperyalistler ve işbirlikçileridir.

1933 olayları ardından Asuriler, kalabildiği kadarıyla Suriye-Irak sınırındaki Kamışlı, Haseki, Fişhabur yörelerine dağılımışlardır.

Belki biraz uzun oldu ama, sorunuzun kısa özet yanıtı bu.

□ Peki Asurilerin Irak'ta Saddam yönetimi koşullarındaki durumları nedir?

□□ Her azınlık gibi, berbat. Örneğin Saddam'ın tarih kitapları, Asurileri bölgedeki Arapların "ataları" gibi sunup, Asur tarihini ve kavmini araplaştırıvermiştir.

Bugün Irak'ta 250 bin civarında Asuri olduğu halde, bunların en ufak bir kültürel hakkı yoktur.

Uzun yıllardır Asuriler, Saddam diktatörlüğüne ve zulmüne karşı mücadelede, Kürdistan kurtuluş mücadelesi saflarında, özellikle de IKDP saflarında örgütlenmişlerdir. Bugün IKDP sadece kendi meşru haklarının değil, tüm diğer ulusal azınlıkların da haklarının kararlı savunucusudur. Rahmetli M.M.Barzani bunu 1970'de açık ifade etmişti. Sadece sözde kalmayan bu tavır, IKDP'ce her adım başında pratikleştirilmiştir de. Örneğin bugün IKDP MK

üyeleri Fransuva, Dış ilişkiler sorumlularından Sarkis, öğrenci-Gençlik Birliği genel sekreteri Rebuwar ve binlerce peşmerge IKDP saflarında mücadele eden Asurilerdir.

Kanımcı 1918'lerden 1933'lere uzanan sorunlar artık bugün çok gerilerde kalıp, aşılmıştır.

Ayrıca IKDP'ninde içinde yer aldığı CUD'un programında, tüm azınlıkların talepleri açıkça formüle edilmiştir.

□ Kürdistan Press kanalıyla iletmek istediğiniz bir mesaj var mı?

□□ Öncelikle olanaklar ölçüsünde unutturulmak istenen Asuriler gerçeği dile getirilmelidir. Asurilerin başından geçenler, bölgedeki emperyalist ve gerici oyunlar ve sonuçları açısından öğretici tecrübelerle doludur.

Bugün Nazi'lerin yöntemleriyle ve mantığıyla, kanlı iktidarını sürdüren Saddam zulmüne karşı verilen mücadeleye destek olunmalı ve dünya ilerici güçlerinin dayanışması sağlanmalıdır.

Avrupa'daki arkadaşların bu konuda ellerinden geleni yapacaklarını umut ediyorum. Kürdistan Press'e de çalışmalarında başarılar diliyerek, bizlere sesimizi duyurma olanağını verdiği için ayrıca teşekkür ediyorum.

□ Biz de teşekkür ediyoruz sayın Erbilina'nın Babası.

13.07.87

Kirve KALENDER

li Kanîmasî şerên dijwar

Pêşmergeyên PDK-I Kanîmasî bi destxistin. Kanîmasî li ser Hiduda Tirkîye Iraq navçekî stratejîk e. Hêzên hikumeta Iraqê, li dijî hêzên pêşmerge êrişek berfireh pêkanîn di vê êrişê de 'xaka' Tirkîyê jî bikaranîn. Ji ber ku hikumet dijî gelê navçe çekên kîmyevî bikaranî, PDK-I biryar da û hêzên pêşmerge ji Kanîmasî paşve kişand.

Li gor daxuyaniyên Serokê PDK-I Mesûd Barzanî û berpirsiyarên Polit Buroya PDK-I; hêzên pêşmerge di roja 14 Îlonê de li dijî hedefên leşkerî li navçe Kanîmasî girêdayî bajara Dihok êrişek berfireh pêkanîn. Kanîmasî û derdora wê bidestxistin.

Di êrişê pêşî de hêzên pêşmerge livayek, 3 tabûr(fewc) û 60 hedefên eskerî yên piçûk bidestxistin. Di encama şerên dijwar de, nêzikê 300 leşker, polis û memûrê hikumetê hatin dilgirtin. Nêzikê 200 leşker jî hatin kûştin û birindarkirin.

Êrişê Kanîmasî di salên dawî mezintirîn êrişê hêzên PDK-I bû. Di vê şerî de nêzikê 680 km² xak

(erd) ket bin kontrola hêzên pêşmerge û herwisa rêya Zaxo-Kanîmasî jî ku ser bi rêya Tirkîyê-Iraqê ye ket bin kontrola hêzên pêşmerge.

Piştî serkeftina hêzên pêşmerge, hêzên hikumetê bo wergirtina Kanîmasî êrişek berfireh pêkanîn û bi taybetî wergirtina kontrola rêya Zaxo û Kanîmasî. Lê, hember berxwedana hêzên pêşmerge êrişê hêzên hikumetê şikest. Di vê şerê de hêzên pêşmerge bingehên eskerî yên hikumetê li Bêgova nêzikê Batufa dorpeçkirin. Ev navçe jî 35 km. dûrê Kanîmasî ye û dikeve rojavaya Kanîmasî.

Piştî êrişê pêşî, di şerê roja duyemîn de hejmara dil gêhiştê

400 î û hejmara kûştî û birindarên hikumet jî gihîştê nêzikê 500 kesî.

Di vê şerê de zabitek Iraqê li gel 15 leşkerên xwe ve ber êrişê pêşmerge rewîyan û xwe gihandin hêrêma Deştan, qeza Çêlê(Çukurca) girêdayî bajara Hekarî(Çolamerg) nav hidudê Tirkîyê.

Serokê PDK-I, Mesûd Barzanî, di rojên 15-16 Îlonê de bangevaziyek belavkir, xwest ku rojnavevanên biyanî, ku li Bexda kar dikin, bêne sehaya şerê.

Di roja 17 Îlonê seat 11³⁰, balafirên şerî yên Iraqê bi çekên kîmyevî êrişek anîn ser navçe Kanîmasî. Hêzên hikumetê ji ber ku

nikaribûn berxwedana pêşmerge bişkinin, çekên kîmyevî karanîn. Di encama şerên roja duyemîn û seyemîn de 200 leşkerî din hatin dilgirtin û hejmara dil gihîştê 600 î. Li ser wê, hikumet hinek hêzên xwe yên cephe şerê anî Zaxoyê û xiste nav şer.

Hêzên hikumetê li navçe Deştan, girêdayê qeza Çêlê, kombûn û ber bi başûr êrişek berfireh pêkanîn. Her wisa ji bo piştgirtina vê êrişê, balafirên şerî jî dijî gundên navçe çekên kîmyevî bikaranîn. Di vê êrişê de gundên Tîşîş, Orman û Girka 30 kes birindar bûn.

Di 20 Îlonê de qisekarekê fer-

mî(resmî) ya PDK-I daxwiyakin; "PDK-I biryar da, ku ji navçeya Kanîmasî hêzên pêşmerge bikişîne. Hikumet dijî gelê navçe yê bêdesthilat çekên kîmyevî kartîne û ji bo ku xisareta mezin ne-gihîje gel, PDK-I vê biryarê girt.

PDK-I li gel Xaçê Sor peyvendi danî û pêşniyarkir, ku ji dilên birindar 93 kes teslimê Iraqê bike.

Ew biryar ji ber sedema însani hatiye girtin. Di destê Partiya me de îmkaniyetên tibbî nîne ji bo çareserkirina birindaran."

PDK-I ji Xaçê Sor xwast, ku ji hikumetê re li hev bike nav xakê Iraqê de rêyekî vebe bo teslimkirina birindaran. □

Kanimasi'de şiddetli çarpışmalar

I-KDP peşmerge birlikleri, TC-Irak hududuna yakın stratejik öneme sahip, Irak askeri birliklerinin bulunduğu Kanimasi'yi ele geçirdi. Hükümet güçleri Kanimasi'yi geri almak üzere, yaptıkları saldırılarda, ikmal için Türkiye 'topraklarını' kullandılar. Bölge köylerine karşı kimyasal silahların kullanılması üzerine I-KDP Polit Büro'su bölge halkının zarar görmemesi için peşmerge birliklerini Kanimasi'den geri çekti.

I-KDP Genel Başkanı Mesud Barzani ve Polit Büro resmi sözcüsünün yaptığı açıklamalara göre; peşmerge güçleri 14.9.1987 tarihinde Dihok iline bağlı Kanimasi kasabası ve çevredeki askeri hedeflere karşı başarılı operasyonlar yaparak bölgede denetimi ele geçirdi.

Peşmerge güçlerinin yapmış oldukları ilk eylemde Liva karargahı, 3 tabur ve bunlara bağlı yaklaşık 60 küçük askeri hedef ele geçirildi. Ağır çarpışmaların olduğu ilk eylemde içerisinde asker, polis ve memurların bulunduğu 300 kişi esir alınırken 200 civarında asker öldürüldü ve yaralandı.

Kanimasi de, gerçekleştirilen operasyon son dönemlerde peşmerge güçlerinin gerçekleştirdiği en büyük saldırıydı. Bu operasyon sonunda yaklaşık 680 km² bir alan peşmerge birliklerinin denetimine geçerken, Türkiye-Irak karayoluna bağlı Zaxo-Kanimasi

karayolunun 30 km.lik bölümü de peşmerge birliklerinin denetimine geçmiş oldu. Peşmerge birliklerinin alanda hakimiyet sağlamaları üzerine, Irak hükümet güçleri özellikle Kanimasi-Zaxo karayolunu geri almak için havadan ve karadan geniş bir saldırı başlattı. Peşmerge güçlerinin, hükümet kuvvetlerinin saldırısına karşı kararlı bir direniş göstermesi üzerine hükümet birlikleri geri çekilmek zorunda kalırlarken, peşmerge birlikleri Batufaya yakın Befova'daki Irak askeri üstlerini de kuşattılar. Bu bölge ise, Kanimasi'nin 35 km. batısında bulunmaktadır. İlk eylemden bir gün sonra meydana gelen bu çatışmalarda esir sayısı 400, öldürülenlerin sayısı da 500'e yaklaştı. Bu çatışmalarda peşmerge birliklerinin önünden kaçan biri subay 15 Irak askeri, Hakkari'nin Çukurca ilçesine bağlı Deştan noktasında TC'ye sığınmak zorunda kaldılar. I-KDP, şiddetli

çatışmaların sürdüğü 15.9.87 günleri Bağdat'ta bulunan yabancı basın mensuplarına çağrıda bulunarak savaş alanına gelmelerini istedi.

17.9.87 günü saat 11:30'da Irak savaş uçakları, Kanimasi'de bulunan köylere yönelik kimyasal silahların kullanıldığı bir hava saldırısı gerçekleştirdi. Peşmergenin hükümet güçlerine önemli zaiyat verdirilmesi ve peşmerge güçlerinin direnişini kıramaması, Irak rejiminin kimyasal silahlar kullanmasına yol açtı.

Son çatışmada 200 askerin daha esir alınması üzerine, esir sayısı 600'e ulaşmış, hükümet cepheye bulunan bir kısım birliklerini Zaxo'ya sevk etmiştir. Bu askeri birlikler, Hakkari ili Çukurca ilçesine bağlı Deştan bölgesinde toplanarak, kuzeyden güneye doğru peşmerge güçlerine karşı geniş bir saldırı başlattılar. Bu saldırıda, Irak uçakları kimyasal silahlar kullandılar. Kanimasi'ye bağlı

Tîşîş, Orman ve Girka köyleri bombardımanlara hedef oldu ve 30 köylü yaralandı.

Kanimasi'de süren çatışmalarla ilgili 20 Eylül günü I-KDP Polit Büro sözcüsünün yaptığı açıklamaya göre; "I-KDP, 14 Eylül'den beri peşmerge güçlerinin denetimine bulunan Kanimasi'den güçlerini geri çekme kararı aldı. Bu kararın alınmasına bölgenin peşmerge denetimine geçmesinden sonra hükümet kuvvetlerinin sivil halka karşı kimyasal silahlar kullanması yol açtı. I-KDP, Kızıl Haç'la ilişki kurarak savaş sırasında yaralanan esirlerden 93'nü insani açıdan serbest bırakma önerisinde bulundu." Yaralı esirlere tıbbi müdahalede bulunma şartlarının olmadığını bildiren I-KDP sözcüsü Kızıl Haç'ın Irak hükümeti ile ilişki kurarak Irak içinde bir yolun açılıp yaralı esirlerin hükümete iadelerinin sağlanmasını istedi. □

Kurtarılmış alanlara iltihaklar devam ediyor!!

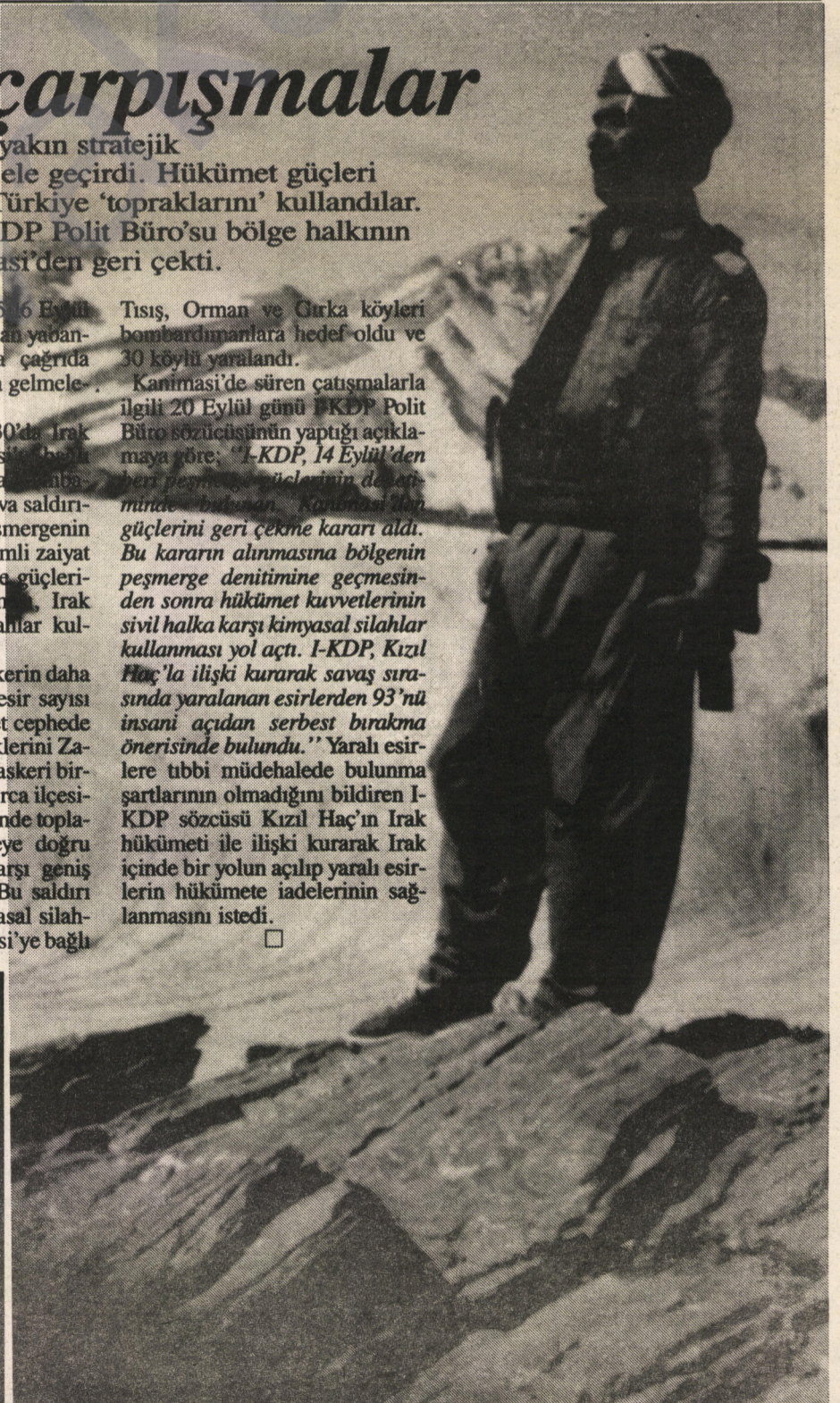
□ I-KDP polit Büro yayın organı "Exbar Kurdistan" (Kürdistan Haberleri) dergisinde belirtildiğine göre, Haziran ve Temmuz aylarında kurtarılmış bölgelere ve I-KDP safalarına yoğun iltihaklar devam ediyor. Bildirilen bilanço şöyle;

KATILANLAR;

-896 işbirlikçi ve hükümet milisi.
-29 gönüllü milis ve 2 subay.
-12 öğrenci ve memur.

BİRLİKTE GETİRDİKLERİ SİLAHLAR;

-715 adet Kalaşnikof marka tüfek.
-29 adet şeritli ağır tüfek ve bu silahlara ait 500 adet özel mermi.
-16 adet RBG roketatar ve 107 adet roket.
-17 adet çeşitli marka tüfek.
-5 adet Birno adet tüfek.
-39 adet el bombası.
-6 adet çeşitli marka ve boyutta telsiz aracı.
-2 adet tabanca.
-1 adet uzun menzilli özel tüfek.

● Türk devleti bir polis devleti

Son dönemlerde kamuoyunun Kürdistan sorununa ilgisi artıyor. Görmemek, duymamak tavrı, yerini, soruna ilgi ile eğilme tavrına terketmiş durumda. Buna paralel olarak da, sömürgeci devletlerin ideolojilerine uyarlanmış tezler de çoğalıyor.

Belçika'da bu her iki yaklaşımın da örneklerini görmek mümkün. Bir yanda, konservatiflerin (muhafazakar) başını çektiği ve - ne yazık ki- bazı sol güçlerin de savunduğu Kemalist değerlendirmeler; öte yanda ise, ulusal soruna kendi deneyleri ışığında olumlu yaklaşan demokratlar...Koen ve Herwigh bunlardan ikisi.

Gent Üniversitesinin tarih bölümü öğrencilerinden Koen Augustijnen ve Herwigh Onghena "Orta Doğu'da Kürdistan Sorununun Rolü" konulu bir tez hazırlıyorlar. Bu iki araştırmacı sorunu daha iyi kavramak için iki aylık bir süre için Kuzey Kürdistan'a gittiler. Dönüşlerinde çeşitli demokratik kuruluşlarla ilişki kurarak "gördüklerini" anlatmaya çalıştılar. Kürdistan gezisinden etkilenmişler, duydukları şeyleri gözleriyle görmüşlerdi.

Gördüklerini, ülkelerine döndükten sonra hazırladıkları toplantılarda, açık oturumlarda dile getirdiler. Çeşitli gazete ve dergilerde yazılar yazdılar. Kuzey Kürdistan'daki baskı ve zulumdan öylesine etkilenmişlerdi ki, gördüklerini yazmakla, anlatmakla yetinmediler, "Kürt Halkı ile Dayanışma Komitesi"nin kuruluş çalışmalarını başlatarak, aktif mücadele için de kolları sıvadılar.

Komite kurma çalışmalarını bütünü ile kendi inisiyatifleri ve istekleri ile başlatıldı. Onlar, Kürt halkının dostlarını çoğaltmak istiyorlardı.

Üniversite ve demokratik mücadele alanında aktif olan bu iki genç, Kürdistan sorunu ile ilgilenme eğilimlerini şöyle açıklıyorlar:

"Herşeyden önce, biz, ezilen halkların sorunlarına yakın ilgi duyuyoruz. Daha önce Bask halkının sorununu yakından izlemiştik, halen de ilgileniyoruz. Bu, ilgi kendi ülkemiz Flanderen ve Flaman halkımızın kısa bir geçmişi kadar her türlü baskıya maruz kalmasından kaynaklanıyor. Ulusal ezilmişliği kendi hayatımızdan biliyoruz. Ezen ulusun fertleri bu ezilmişliği ezilen bir halkın fertleri kadar anlayamaz. Bundan dolayı, ezen ulusların komünist, sosyalist, demokrat fertlerinin

içinden, ezilen halkların mücadelesine dost bulmak pek zordur. Bunu mücadelemizde yaşadık. Halkımızın her türlü temel demokratik isteklerine, "milliyetçi", "sağ eğilim", "anti-demokratik", "sosyalist mücadeleyi veya sınıf mücadelesini engelleyici" suçlamalarıyla karşı çıktık. Bunun için çoğu insanımızda kompleks doğdu. Temel mücadeleyi bırakıp, hayal peşinde koşular. Kendi halklarının mücadelesine ezen ulusun siyaseti doğrultusunda engel oldular. "Ünitarist" düşüncüyü ezen ulusun devletçiliğinden fazla savundular. Bu olay dünyanın her yerinde görülmekte. İngiltere ve İspanya'nın "demokratik, sol" güçleri açık bir örnek.

Türkiye, İran, Irak ve Suriye "demokratik-sol" hareketleri Kürt sorununu dürüst bir şekilde ele almışlar mı? Kürt gerçeğini bildiğimiz kadarıyla, hayır. Bu onlar için büyük bir eksiklik, şovenist bir yaklaşımdır. Ve üzülecek bir olaydır!

Belçika basını sorun karşısında kör ve sağır

Volksunie (VU) ve Têkoşer'den, Kürdistan sorununu daha detaylı olarak öğrenme imkanımız oldu. İlgimiz daha da arttı. Dolayısıyla, Kürdistan'ı sadece duymakla yetinmedik. Bizzat görmek istedik. Soruna doğru dürüst yaklaşabilmek için baskıyı görmek, yaşamak gerek. Türkiye'de "demokrasi" anlayışını yakından görmek lazımdı. Avrupa Ekonomik Topluluğu'na aday-üye bir devlet olan Türkiye'nin, yaklaşık 12 milyonluk bir halkı nasıl inkar ettiğini bizzat yaşamak, görmek ve hissetmek istedik. Ve bunu başardık. En başta Türk insanına, "Kürt" kelimesini sorduğumuzda, böyle bir şeyin olmadığını, "bu ülkede herkes Türk'dür." tepkisini hayretler içinde duyduk, gördük. Hem de Diyarbakır gibi bir Kürt kentinde... Aklımıza ilk gelen şey şu oldu; Bu gerçek üzerinde durulması gereken bir sorun. Bu sonunu, yani inkarcılığı anlamak ve açıklamak için bilim kuruluşlarının seferber olması gerekli. Hangi güç bu insanları bu kadar şartlandırmış ve robot haline getirmiş.. Bir halkın için de, bir ülkede yaşıyorsun ve hem o halkı hem de ülkeyi inkar ediyorsun. Hele Türkiye devleti! Dünya halklarının gözlerine baka baka yalan söylüyor. Ne yazık ki dünya halklarının çoğu, bu inkara, bu yalana karşı ses çıkarmıyorlar. Garip bir olay.

Koen ve Herwigh bir Kürt evinde

- "En basit Türk insanına Kürt kelimesini sorduğumuzda, böyle bir şeyin olmadığını, bu ülkede herkes Türktür tepkisini hayretler içinde duyduk, gördük!"
- "Türk devleti göz göre göre bir halkı imha etmeye çalışıyor. Hem de imha etmeye uğraştığı o halkın varlığını inkar ederek. Utanc verici bir şey!"

Türk Devleti bir polis devletidir

Türk devleti, resmi polisi, gizli polisi ve jandarması ile bir halkı baskı altına almış ve çok açık bir biçimde bu halkı imha etmeye çalışıyor. Üstelik, imha etmeye çalıştığı halkın, varlığını da inkar ediyor.

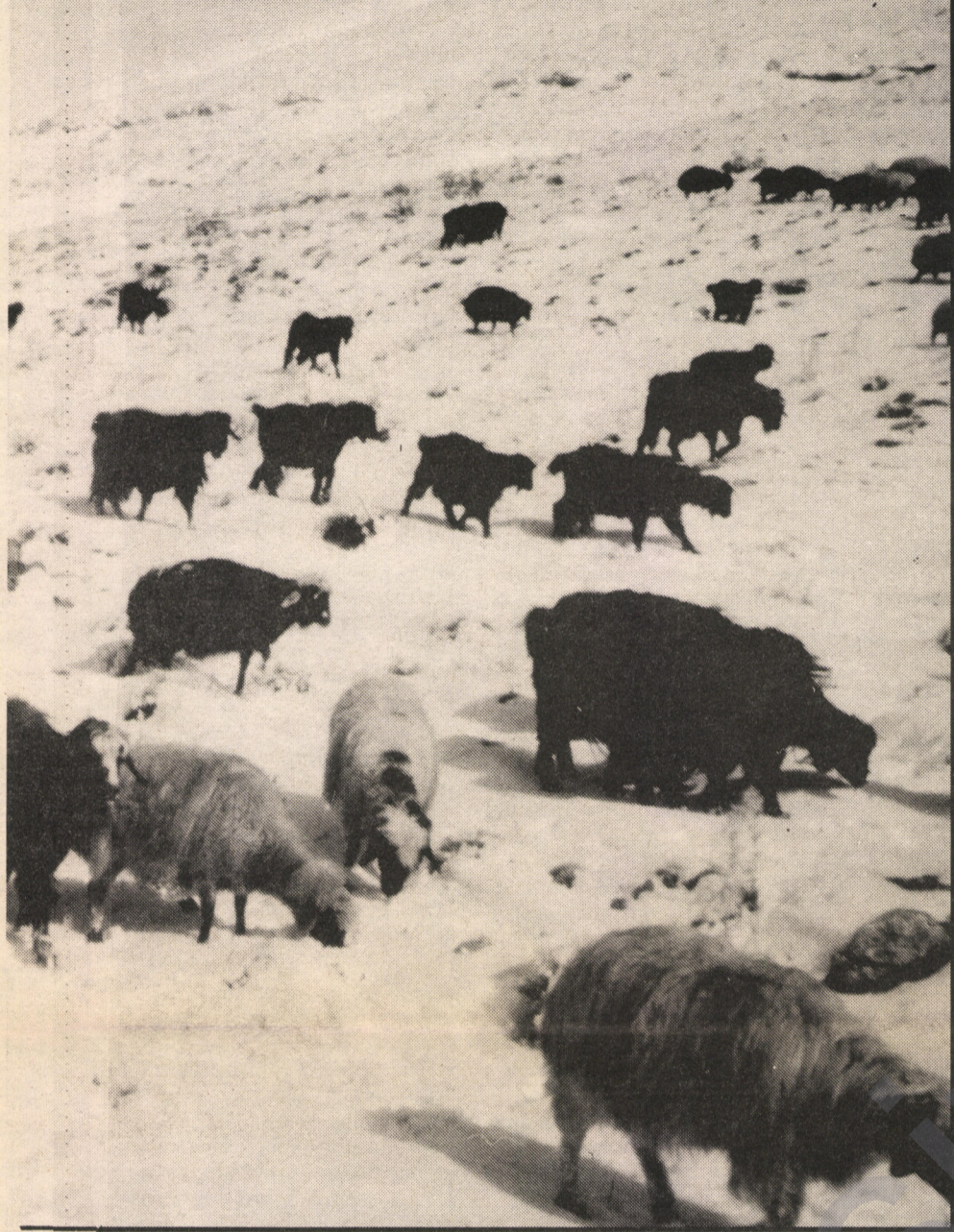
Çok ilginç! Kürt halkı yok diyor. İki yabancı olarak, bunları Kürdistan'da yaşarken dünya demokratik kamuoyunun sessizliğinden dolayı utan- dik. Kendimizi kimi

zaman Latin Amerika da kayıp insanlar olarak hissediyorduk. Bununla ilgili bir olayı aktaralım: Diyarbakır'da olduğumuz sıralarda baskıyı bizzat yaşadık. Yeraltı Kürt Örgütü sorumluları ile uzun bir görüşmeden sonra kaldığımız otele döndük. Masada yemeğimizi bekliyorduk. Bizim gibi herkes gayet normal bir şekilde sohbet ediyordu. Aniden içeriye sayısını bilemediğimiz kadar polis girdi. Herkes şaşırdı. Korkuyorlardı. Polis içeriye öyle bir girmişti ki, içerdeki insanlar üzerinde büyük bir korku, panik ve şaşkınlık yarattı. Kimseden çit çıkmıyordu. Çıkması da mümkün değildi. Sivil polislerin yarısının silahları bize dönüktü. Biz dahil, orada bulunan tüm insanlar ellerimiz başlarımızın üstünde tutularak arandık. Kimlik kontrolleri yapıldı. Polis şefi bize dönüp, küstah bir tavırla bir şeyler söyledi, sonra gittiler. (Konuşmaları anlamıyorduk, ama lokantada bulunanlar tehdit ediliyorlardı galiba) Otel garsonlarından birine aramanın sebebini sorduk. Garson, bozuk bir İngilizceyle bize, turistlerin Kürt sorunu ile ilgilenmesini engellemek ve onlara gözdağı vermek için böylesi

baskınların sürekli yapıldığını söyledi. 1984'te bir Alman gazeteci, Kürt sorununu korkmadan takip ettiği için 4 ay hapis yatmış. Bizim ilişkiye bulunduğumuz insanlar da takip ediliyordu. O kişiler Diyarbakır hapishanesinde aylarca işkence altında kalmışlardı. Durumlarını defalarca bize anlattılar. İşkence izlerini gösterirken, utanır gibi oluyorlardı. İşkence izlerinden mi, işkenceyi yaşadıklarından mı, işkenceyi yapanlardan mı veya yaptırılardan mı anlamıyorduk. Ama yüzleri kıpkırmızı oluyordu. Belki de bu insanlık suçunun halen varlığından mı utanıyorlardı...

Kaldığımız otele polisin yaptığı ilk baskından bir gün sonra, bahçede güneşleniyorduk. Yanımıza 26-27 yaşlarında bir genç geldi. Sürekli polisiye sorular sormaya başladı. Biz dikkat ediyorduk. İstediklerini alamayacağımızı anlayınca bozulmaya başladı. Kızarak, öğrenci gençlik arasında sivil polis olarak çalıştığımı, Türk devletine yönelik her hareketi imha edeceklerini söyledi. İngilizcesi iyi, meseleleri rahat konuşan biriydi. Kendisine bizi sorgulamasının nedenini sorduğumuzda, bir gün ön-

idir!

ce iki Türk askerinin öldürüldüğünü ve olayla ilişkisi olanların arandığını söyledi. Turist olarak bizim ne ilgimiz var bu işlerle diye cevap verdiğimizde, adam çok kızdı. Türkiye'yi yalnız iç düşmanları değil, dışarıdan gelen düşmanları da bölmek istiyor. Ama nafiye, devletimizi koruyacağız. Ve hemen ardından sırtmaya başladı. Sebebini sorunca, şaka yaptığını söyledi. Şakadan hoşlanmadık ve uzaklaşmak istedik. Ama boşuna, adam bize sakız gibi yapıştı. Bizimle düpedüz alay ediyordu.

Polis olsa da olmasa da, halkın arasındaki devlet kontrolü, devlet korkusu, devlet zulmü, mentalite yoluyla yayılıyor. Bu mentalitenin ardında baskı yatıyor. Devlet bu bozuk düzenin savunucusu değilse, o yaşta "olgun" bir kişi sinemada oynar gibi rol yapmaz.

Devletin baskısına karşı halkın tepkisi de göze çarpıyor. Belçika'daki arkadaşların aracılığı ile görüşebildiğimiz mücadeleci insanlardan anladığımız kadarıyla, sömürgeci devlete karşı aktif bir mücadele var. Ve alternatif bir çözüm aranmakta. Kürt halkı açısından devlet baskısına karşı açık bir şekilde karşı çıkmak düşünülemez. En ufak bir protesto en büyük bir ceza ile karşılaşılıyor. Milli bayramlardan birinde, tesadüfen Malatya'da idik. Cadeler, belli başlı yerler Türk askerleriyle doluydu. Yol kenarlarında ise halk.. Sanki cenaze töreni vardı. Hüzünlü yüzlerle askeri gösterileri seyrediyorlardı. İlk sırada yürüyen 6 askerin elinde kocaman bir Atatürk resmi vardı. Bir yanda askerler, öte yanda ezilmişliği yüzünden okunan halk kitlesi. Tribünlerde oturanlardan başka gösteriş yapan subay ve jandarmaları hiç kimse alkışlamıyordu. Kürt

insanı devlete olan hoşnutsuzluğunu sessiz bir şekilde gösteriyordu.

Türlere göre tüm dünya Türk'ten türemiş

Türk devleti Kürtlerin Türk asıllı olduğunu kanıtlamak için varını yoğunu seferber ediyor. Tüm bunlara rağmen, 12 milyonluk Kürt halkı, gerek kültür ve gerekse milli açıdan varlığını koruyor. Bu gerçek bütüncüplaklığı ile ortada duruyor. Bunu görmek için mikroskop kullanmak gerekmiyor. Öte yandan araştırmalarımız sırasında, ilginç bir iddia ile karşılaştık. Türlere göre, "Tüm dünya Türk ırkından türemiştir!"

Van gölü'nden genel bir görüntü

Ne kadar saçma bir iddia. Üstelik bu iddia Türk "Bilim adamları" tarafından ortaya atılmakta! Devlet de bu tür iddiaları kendi resmi ideolojisine temel almış. Anayasa bunun üzerinde duruyor!

Kurtuluş mücadelesi

Silahlı bir kurtuluş mücadelesine tanık olmadık. Fakat o mücadeleyi yaşayan bir halkın içinde varlığını hissetmek pek de zor değil. Kürt halkı savaşıyor. Özgürlük mücadelesini her imkanını kullanarak veriyor. İmkanlar ise çok sınırlı. Bu imkanları yaratmak ve çoğaltmak için uğraşı var. Siyasi örgütlerden ciddi beklentiler var. Halkın temel istemi birlik!! Bu eksikliği Kuzey Kürdistan'da gördük. Zamanla bu eksikliğinde giderileceği kanısındayız.

Ayrıca şunu da belirtmek gerekli: Kürt sorunu uluslararası düzeyde büyük bir öneme sahip. Zengin yeraltı kaynaklarına ve Doğu-Batı arasında stratejik bir konuma sahip. Sorun ağır ve zor. Ama, uzun vadede Kürdistan sorununun bir çözüme gideceği muhakkak. Kürt halkı da, hakkı olan özgürlüğüne kavuşmalı.

Türk devletinin Batıya olan özentisini biliyoruz. Fakat Ermeni katliamı ardından, Kürt halkını imha etmeye çalışıyor. Üzerindeki suç bir yenisini ekliyor. Utanç verici bir durum. Nazi Almanyasını tüm dünya lanetledi. Türk devleti ise halen yüzkarası bir suç işliyor ve dünya sessiz! Son aylarda ki Avrupa Parlamentosu kararı bile yumuşak. Bize göre, Türk devleti layık olduğu biçimde lanetlenmeli! Çünkü, Türk devleti, ülke içinde çeşitli kültürleri imha etmeye çalışıyor. İnkâr ediyor. Barbar, ırkçı-şoven bir siyaset sürdürüyor.

Tüm bu gerçekleri göz önüne aldığımızda Avrupa ülkeleri, Türkiye'yi nasıl kabul edecekler? Avrupa devletlerinin iktidarları bunu kabul etseler bile, halkları bu barbarca politikayı nasıl kabullenecek? 45 Yıldır bir Anne Frank olayı büyüyen çocuklara anlatılıyor. Bu olay okullarda eğitim görevlileri tarafından ders aracı olarak verilmeye başlandı. Kürdistan'da binlerce Anne Frank var. Ve bunlar, bu gün değilse yarın, Türk devletinin suçuna ortak olan Avrupalı'nın önüne dikilecekler.

Türk devleti gerçekleri kabul eder mi? Başta Kürt sorunu olmak üzere çeşitli kültürleri saygı duyar mı? Kürdistan'da sosyo-ekonomik kaosa son verilip, ileriye doğru adımlar atılır mı? Bunu bilemeyiz. Ama, bu saydıklarımızın dışında çözüm yolu düşünemeyeceği açıktır. ”

Bu yazının yayınlandığı sıralarda iki genç öğrenci - araştırmacı, "Kürt Halkı ile Dayanışma Komitesi" nin çalışmalarını sonuçlandırmış, Tüzüğü'nün resmi gazetede yayınlanmasını bekliyorlardı.

Derwêş FERHO

Peşmerge "ÇİYAYÊ SORÊN" de önemli mevziler ele geçirdi!!

□□ I-KSP merkezi yayın bürosunun Eylül ayında yayınladığı 95 nolu askeri bildiriye göre hükümete bağlı birliklerin devrim saflarına yoğun iltihakları devam ediyor.

Irak Kürdistan Sosyalist Parti'si Merkez Yayın bürosunca Eylül 87'de yayınlanan askeri bildiriye göre peşmerge güçleri çeşitli bölgelerde askeri operasyonlar düzenledi.

Süleymaniye; I-KSP'nin kuruluş yıldönümü dolayısıyla 1-2-3 ve 5 nolu peşmerge birlikleri, Helepçe, Derbendixan ve Kajaw bölgelerindeki peşmerge birlikleri ile birlikte detaylı bir plan çerçevesinde Banişar, Amure, Mirsoş, Şiremer tepesi, Üçtepeler, Hermilegocar dağı, Banihawa ve diğer bölgeleri ele geçirdiler.

Öte yandan 10-11 Ağustos günleri hükümet birliklerinin peşmerge denetimine geçen bölgelere karşı yaptığı iki saldırı geri püskürtüldü. Bu çatışmalarda içlerinde Topçu Birliği komutanı üsteğmen Rafe Sadun'un da bulunduğu 20 asker öldürüldü, 2 asker esir alındı. çatışmalarda 10 Kalaşinkof tüfek, 2 adet 82 mm. lik top, 8 gaz maskesi ve çok sayıda askeri belge ve mühimmat peşmergenin eline geçti. Bu çatışmalarda I-KSP 2. Birlik Komutanı Abdurrahman Muhamed Süleyman şehid düşerken, 3 peşmerge de yaralandı.

Qaladiz; 12-13 Ağustos gecesi peşmerge birliklerinin Sengezer nahiyesi ile Bistesten yolu üzerine kurdukları pusuya düşen bir askeri cemsede bulunan 6 asker öldürüldü.

Erbil; 1 Ağustos günü I-KSP peşmergeleri Erbil merkezinde gerçekleştirdikleri bir operasyon sonucu 1 asker esir alarak, 1 Landrover jipe el koydular.

Askeri bildiriye son aylarda hükümet birliklerinin Kürdistan'da gerçekleştirdikleri saldırılar ve yöre halkının mecburi iskana tabi tutulması nedeniyle devrim saflarına yoğun iltihakların devam ettiği vurgulanmakta, son aylarda I-KSP saflarına 33' kişinin silahları ile birlikte katıldığı belirtilmektedir.

Çiyayê Sorên hat rizgarkirin!

Partî Sosyalîstê Kurdistan-Iraq li ser xebatên xwe yê eskerî belavokek belav kir. Li gor belavoka eskerî hejmar 95 an hêzên PSK-I van xebatên jêrîn pêkanîne.

□ Li gor vê daxuyaniyê hêzên hikumetê bi sedan iltihaqa nav refên şoreşê dibin.

□ Li navçe Çiyayê Sorên hedefên girîng ketin bin desthilatiya hêzên peşmerge.

Silêmaniye; Ji bo salvegera damezirandina Partî Sosyalîstê Kurdistan-Iraq di şeva 7.8.87 an de hêzên peşmerge (hêza 1,2,3 û 5) li gel hêzên Helebçe, Derbendixan û Kajaw êrişekî berfireh pêkanîn. Encama vê êrişê de; Banişar, Amure, Mirsoş, Deregulan, Girêpirxerîb, Girêşîremêr, Sêgir, Çiyayê Hermilegocar, Banihawa û ciyên dîtir hatin rizgarkirin.

Di rojên 10-11 Gelawejê de hêzên hikumetê êrişek berfireh anîn ser hêzên peşmerge. Lê peşmerge bi dijwarî berxwe da û hêzên hikumetê naçar man û paşve kişiyên.

Di encama vê şerî de;

-Li gel zabit Rafe Sadun û 20 leşker hatin kuştin, 2 leşker hatin dîlgirtin, 10 kalaşinkof, 2 top (82 mm), 8 Maske gazê û gelek cebirxana û belgeyê leşkerî ketin destê hêzên peşmerge. Di vî şerî de, Amirhêz Abdurehman Mihemed Silêman şehîd ket û 3 pêşmerge jî birîndar bûn.

Qaladiz; Di şeva 12-13 Gelawejê de hêzên peşmerge kemînek dana ser rêya Sengeser û Bistesten. Cemsekî leşkerî kete nav kemîna peşmerge û 6 leşker hatin kuştin.

Erbil; Di roja 1 ê Gelawejê de hêzên PSK-I di nav bajara Erbilê operasyonek pêkanîn û 1 leşker dîlgirtin û otomobilek leşkerî kete destê hêzên peşmerge. Di belavoka Eserî PSK-I de herwisa tê gotin, ku di mehên dawî gelek kes û çekdarên hikumetê jî ber kiryarên rejîm bi sedan tev li çekên xwe ve iltihaqa nav refên şoreşê dibin. Di nav wan de 330 kes jî iltihaqa PSK-I kirine.

KÜRDİSTAN YURTSEVERLER BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ CELAL TALABANI

Mücadele, daha da kararlı mücadeledir!

□ Güney Kürdistan'daki mücade-
le, gerek TC'nin iç politik sorun-
larına ve gerekse uluslararası poli-
tik gelişmelere uyarlı olarak
Türk basınının da ilgi merkezine
oturdu. Türk basınının soruna
yaklaşım biçimi ve sorumluluk
duygusu hakkında fazla bir şey
söylemeye gerek yok. Biz Kürdis-
tan Press olarak, gerekli durum-
larda, gerekli destek ve dayanış-
mayı göstermeyi bir prensip soru-
nu sayıyoruz. Buna bağlı olarak,
Güney Kürdistan'daki mücade-
lenin ve BAAS vahşetinin boyutla-
rını biraz olsun Türkiye'deki oku-
yucuya da duyurabilmek için gös-
terilen çabaları da destekliyoruz.
Ne var ki bir halkın var olma mü-
cadelesini, günlük basına malzeme
yapmak isteyen sorumsuzluk-
lara olduğu kadar, ideolojik-
politik çarpıklıklara ve hesaplı-
planlı faaliyetlere karşı da müca-
dele etmeyi bir görev sayıyoruz.

Türk basını, özellikle alandaki
siyasal güçlerin liderleri ile doğ-
rudan görüşmeler yapmayı istiy-
yor. Türkiye'de Kürt sorunu çer-
çevesinde yaratılan kaos ve 60 yıl-
lık Cumhuriyet Türkiye'sinin
Kürdistan politikasının doğal bir
sonucu olarak, bu güçleri, örne-
ğin bin Nikaragua ya da El Salva-
dor'da mücadele eden siyasal
güçler gibi değerlendirmedeği de
açık. Bu da, ırkçı-şoven Kemalist
ideolojinin beyinlerde yarattığı
bir tahribattır.

Oysa, Güney Kürdistan'da yok
olma tehdidi altındaki bir halk var
olma mücadelesi veriyor ve dün-
yanın her yerinde olduğu gibi bu-
rada da, mücadeleyi siyasal güç-
ler sürdürmektedirler. Bu siyasal
güçlerin mücadelesini Türkiye'de
okurlara nesnel olarak aktarmak
gerekir.

Geçtiğimiz hafta, Yeni Gündem
dergisinde, Mesut Barzani ve Celal
Talabani ile yapılan röportajlar
yer aldı. Uzun bir dönemden beri
benzer doğrudan görüşmeler
Türk basınında yer almamıştı.
Yararlı olduğu kanısındayız. An-
cak, Celal Talabani ile yapılan rö-
portaj, Türkiye ile ilgili kısa, an-
cak önemli belirlemeleri içeren
bölüm oto-sansüre uğramış. Ko-
nunun, Türkiye'deki demokratik
ve sosyalist güçler açısından
önem taşıdığı açıktır. Çünkü,
Türkiye'de Kürt meselesi genel-
likle Güney Kürdistan'la iç içe
tartışılır. Ayrıca, Türkiye'deki
devrimci güçler açısından Güney
Kürdistan'daki siyasetlerin görüş-
leri de oldukça büyük bir önem
taşıyor. Bu nedenle, söz konusu
röportajın tümünü Kürdistan
Press okurları için yeniden yayın-
lamanın gerekli olduğunu dü-
şündük.

Kürdistan Press

□ Her şey gibi, röportajların da
bir ol hikayati var. Çoğunlukla
da bu tür röportajların ol hika-
yatları da, "meraklıları için"
kaleme alınıyor. "Meraklılar"
dedim: Onlar çoğunlukla oku-
yuculardan çok, basın yayın ya-
sasının yürütmecileri oluyorlar.
Bundan dolayı da, röportajların
ol hikayati okuyuculardan çok,
sözkonusu yürütmeciler için ka-
leme alınmasından ötürü beni
çok sıkıyor. Ama, adetin yerini
bulması gerekiyor ya, ben de
katlanıyorum... Herneyse.

Ol hikayat Paris'in Orly Sud
havalanında başladı. Uzun ha-
va yolculuklarından sonra
İran'a ulaştım. Oradan da kurtarı-
lmış bölgeye geçtim. IKDP'nin
kontrolündeki alanlarda bir
süre konakladıktan sonra, gün-
lerce 'dere tepe düz gidip' Celal
Talabani'nin yanına ulaştım.
'Dere tepe düz gitmek' de-
dim! Bu denildiği kadar da ko-
lay olmadı. Bir alay şeye tanık
oldum... Yol boyunca, kurtarılmış
bölgenin göklerinde yarasalar,
akbabalar gibi Saddam'ın
uçakları dolanıyor ve savun-
masız sivil halkın üzerine
kimyasal bombalarla, acımasız
bir zulmün ölümünü yağıdırıyor-
lardı. Gelişi güzel topçu ateşi-
nin, ardı arkası kesilmeyen
bombardımanları da işin caba-
sıydı... XX. yüzyılın son çeyre-
ğinde, sömürgeci vahşetin yar-
attığı insan manzaraları, tek ke-
limeye korkunçtu. Bu vahşete
karşı direnen bir ulus ise, sade-
ce ekmek, özgürlük ve barış istiy-
yordu.

Dere tepe düz giderken, Za-
ho'lu peşmerge Mustafa önü-
müde ve keko Sadullah'la Şi-
wan yanı başımdaydı... Mustafa
yoksul bir köylü, Sadullah
Erbil Üniversitesi mezunu bir
entellektüel, Şiwan ise, bıyıkları
yeni terleyen bir gençti.

Yol boyunca, soluğum kesile
kesile, günlerce yürüdüm on-
larla. Geceleri yoksul Kürt köy-
lerinde konuklayıp, bulgurlarını,
yoğurtlarını, ekmeçlerini ye-
dim. Sabahlara dek, uykusuz
duraksız nöbet tuttular başım-
da. Gözleri gibi sakınıp, can yol-
daşı oldular bana; mütevazı
gösterişsiz içtenlikleriyle...

Benden bekledikleri tek şey,
gerçekleri ve gördüklerimi ol-
duğu gibi yazmam, duyur-
mamdı... Bu röportaj onlara
çok şey borçludur, hatta ağırlıklı
olarak da bizatihi onların
emeğidir.

Sonra bir gün batımına doğru
Celal Talabani'nin yanına ulaştık...
Celal, zeki bir insan. Dava-

sına inanan, coşkulu ve ağız
dolusu gülebilen halkçı bir
önder.

Ve işte onunla söyleştimiz.

● Sayın Celal Talabani, geçtiği-
miz bir, iki yıl içinde IKDP'yle it-
tifak politikasına ağırlık verdiniz.
Bu işbirliğinin platformunu,
amaçlarını açıklar mısınız?

●● IKDP ve KYB arasındaki it-
tifak metnini, bir süre önce türkçe
olarak da yayınlamıştık. Bu bel-
gede de, açıkça ifade ettiğimiz gi-
bi, ittifakımızın hedefi, ulusal
kurtuluş ve halkçı demokratik
devrim güçlerinin Irak Kürdistanı-
ndaki birliğini gerçekleştirmektir.

Bu hedefe yönelik olarak da,
peşmergenin gücünü ve önderlik-
leri, politik, askeri, basın-yayın,
mali, diplomatik vb. alanlarda
tek'leştirmek yönelimi içindeyiz.

Biz ancak böylesine bir yöne-
limle, yurtsever ve demokratik
amaçların ön plana çıkarılıp, ger-
çekleşmesine paralel olarak; Sad-
dam faşizminin yıkılabileceğini
ve Kürt ulusu üzerinde uygulanan
jenosid'e son verileceğine ina-
nıyoruz.

Kanımcı birliğimizin önemi çok
büyüktür.

● IKDP ile ittifakınız Irak Kürtle-
rini kapsıyor. Böyle bir işbirliği
politikasını, bölgedeki diğer
Kürtleri de kapsayacak şekilde
geliştirmeyi düşünüyör musunuz?
Eğer böyle bir amacınız varsa,
bunu hangi aşamalarla gerçek-
leştirmeyi tasarlıyorsunuz?

●● Elbette böylesine bir düşün-
ceye sahibiz. Bu eğilimimizin ta-
sarımını, kısaca şöyle ifade
edebiliriz. Öncelikle Orta-
doğu'daki tüm Kürdistanlı parti,
örgüt ve gruplar arasında ortak
bir Konferans toplanmalıdır. Bu
toplantıda ise, ortak bir platfor-
mun ittifak kararı alınarak, ortak
bir stratejide anlaşılmalıdır.

Bir yanı sıra, Orta-doğu'daki
Kürt ulusunun sözcüsü ve devlet-
ler düzeyindeki en üst yetki orga-
nının gücünü yaratmayı hedefle-
yen bu birlik, bölgedeki düşman
devletlere karşı bir mücadele
platformunda ve cephesinde ha-
reket etmeli, yardımlaşmalı ve
ilişkilerini sıklaştırarak, koordine
etmelidir.

Bu konuda, Kürt sorununun genel
çıkarlarının ve bölgedeki düş-
man devletlere karşı mücadelenin
esas alınması en önemli ve vazge-
çilmez bir noktadır.

● Böyle bir ittifak, bölgedeki sta-
tükoyu etkiler mi? Böyle bir işbir-
liği politikasının getireceği hare-

ketliliğin bölgeye istik-
rar getirmesi için dü-
şündüğünüz çözüm ne-
dir? Bu, bölge güçleri-
nin hangi davranışlarına
bağlıdır?

●● Kürdistan'ın ve
Kürt ulusunun gelece-
ğine ilişkin olarak, şu
anda pratik kehanetler-
de bulunamayız. Ama,
Kürt ulusunun kendi ka-
derini tayin hakkını da
savaşımla, adım adım
güncelleştirerek kabul
ettirdiğini de belirtme-
den geçmeyelim. Gö-
rüldüğü gibi, Kürt ulu-
sunun giderek yükselen
savaşımla ile bölgedeki
gerici ve geleneksel gö-
rüşler hüsrana uğruyor.
Kürt ulusal kurtuluş ha-
reketinin, bölgedeki
ilerici parti ve örgütler-
le ilişkileri ve dayanış-
ması artıyor.

Öte yandan etkinliği artan Kürt
Ulusal Kurtuluş Mücadelesi yurt-
dışında (örneğin, Avrupa ve
Amerika) aktüelleşirken, etkinleş-
en bir dayanışmayla daha da çok
güçleniyor.

Tüm bunlar bir çözümün ilk ip
uçlarını veriyor. Şu çok açık, böl-
gede Kürt sorununun demokratik
bir çözümü söz konusu olmadan;
demokratik ve adil bir istikrar
gerçekleştirilemez.

Bunlarla da anlaşılacağı gibi,
bölgede ulusumuz üzerindeki je-
nosid ve zora dayalı olan gerici
statükolar, asla kalıcı olamaz.

Biz bölge düzeyindeki adil ve
demokratik her çözüm için eşit
bir taraf olarak, görüşme ve an-
laşmalardan yanayız...

Bu yolu tıkayan düşmanlarımız
karşısında ise, bizim tek seçene-
ğimiz ve sorumluluğumuz; mü-
cadele, daha da kararlı mücade-
ledir!.. Bu, mücadeleyi zafere ulaştır-
tırana değin, süregelen kılınmalıdır!
İnsanlığın özgürlükçü ülkü-
leri ve yurtseverlik görevleri,
kararlılığımızın ve gücümüzün nedeni-
dir.

Unutulmamalıdır ki, Kürt soru-
nunun çözümü, taktik politik ma-
nevralardan değil, devrimci strate-
jik çözümlerden geçmektedir.
Bölgedeki ilerici ve devrimci güç-
lerden, umarım bu anlayış doğ-
rultusunda tavır takınmalarını
ummak hakkımızdır.

● Hedefiniz Kürt halkının özgür-
lüğü, kurtuluşu ama artık, genel
olarak kurtuluş hareketlerinin he-
deflerine varduktan sonra yap-
acakları düzenlemeler giderek
önem kazanıyor. Sizin belirlenmiş
bir toplum projeniz var mı?

●● Biz sömürgeciliğe karşı veri-
len yurtsever mücadele ile, yeni
demokratik devrimin ulusal, top-
lumsal kurtuluşunu gerçekleştirmek
istiyoruz.

Bu mücadelenin gerçekleştirmek
istediği hedefleri şöylece sı-
ralayabiliriz.

-İktisadi, siyasal ve kültürel açılardan,
emperyalizmden, Eflakçı* BAAS'ın
sömürgeci sömürü ve jenosidinden
kurtulmak istiyoruz.

-Kürt ulusunun kendi kaderini tayin
hakkını, kayıtsız koşulsuz kullanarak;
toprak devrimini, kadının kurtuluşunu,
Kürdistan'ın sanayileştirilmesini,
yeni demokratik düzenin oluşturulmasını,
yeni demokratik bir kültürün inşasını
ve ilerletilmesini, Kürt dili ve kürtçe
eğitiminin gerçekleştirilmesini,
dış politikada anti-emperyalist, ilerici
insanlığın yanında yer alınmasını
hedefliyoruz. Kendimizi asla, burjuva
karakterli perspek-

tiflerle sınırlamak yanlısı değiliz.
-Ayrıca çok önem verdiğimiz bir
diğer konu da, Irak Kürdistan'ındaki
Türkmen ve Asuri'ler gibi ulusal
azınlıkların, kültürel hak ve özgürlük-
leridir. Biz onların toplumsal, idari,
kültürel ve ulusal açılardan özgürleştiril-
melerini yanlısıyız... Asimilasyon ve je-
noside dayalı BAAS'ın Mecburi İskan
uygulaması'na muhatap olan bu kesim-
lerin, kendi alanlarına dönmeleri ve
ayrıca zarar ve ziyanlarının tanzimi
yanında, varlıklarının yeni demokratik
yönetimce güvence altına alınarak, bu
kesimlerin yeni demokrasiye aktif
katılımlarının sağlanması, yaşamsal
öneme haiz hedeflerimizdendir.

-Özetle, Irak'da, Arap kardeşlerimizle,
Saddam rejiminin yıkıntıları üzerinde
yükseltilecek, federal bir çözümden,
demokrasiden ve toplumsal ilerlemeden
yanayız. Bu yolda, ilk sorunun Kürtle-
rin birliğinin sağlanması olduğuna
inanıyoruz.

Kuşku yoktur ki, bu yönelimimiz
tüm Kürdistan'ın birliği hedefini
dışalamaz.

● Kuzey Irak'taki fiili otoriteyi
KYB ile, I-KDP oluşturuyor. Bu
otorite içinde, ileride oluşabilecek
bir toplumsal yapıya ışık tutabilecek
tasarruflarınız var mıdır? Varsa
nelerdir?

●● Bu gün Kuzey Irak'taki kur-
tarılmış alanda, devrimci-demokratik
bir otorite sözkonusudur. Sözkonusu
otoritenin niteliği ve işleyişi elbette,
geleceğin de, ip uçlarını vermektedir.

Öncelikle bu günkü otorite, KYB'nin
etkin olduğu alanlarda, köy birimle-
rindeki Devrimci Komiteler'in seçimi
üzerinde yükselir. Yani, Devrimci
Komiteler'i, komitenin bulunduğu
alandaki sivil halk seçer. Bu otoritenin
en üst yetki organı, Devrimci Komite-
lerce seçilen Halk Konseyi'dir. Halk
Konseyi, demokratik işlerliği içinde,
tüm ekonomik, sosyal, kültürel, sağlık,
toprak vb. sorunların çözümünden
sorumludur.

KYB ise, bölgedeki yığın hareketinin
bu işlerlik içindeki sözcüsü ve hizmet-
karıdır. Peşmerge gücünden ise, KYB'nin
Askeri Bölümü merkezi olarak sorumlu-
dur. Bilindiği gibi peşmerge, halkın
bağrından kopup gelen, halkçı askeri
bir güçtür. Hatta peşmergeye silahlan-
mış halk bile diyebiliriz.

Bunun yanında, bir de peşmergeden
başka silahlı sivil halkın yerel gücü
vardır ki, bu güçler direkt olarak
Devrimci Komitelere bağlıdır.

Evet, en özlü deyişi ile, savaşan bu
günümüzü ve özgür geleceğimizi
belirleyen ve belirleyecek olan tek
dinamik; doğrudan halk katılımı ve
demokrasidir.

● PKK'yı nasıl değerlendiriyorsunuz?

●● PKK, 'Marksist-Leninist' olduğunu
iddia eden, Kürdistan'lı bir 'parti'dir.
Önderliği oldukça ham ve deneyimsizdir,
yetkinleşmemiştir. Sorumluluk iddiala-
rına uygun davranışlar içinde değildir.
Yığınsallaşmış bir halk hareketinin ve
mücadelesinin sözcüsü değildir. Ayrıca
da, yığımlara kök salmamış. Onlar
açısından, silahlı mücadele ile, terörizm
arasındaki temelli farklılık onlarca
kavranılmış değildir.

Düşüncesi yurtsever ve devrimci olan
bu fedakar hareketin, taktikleri tümüyle
yanlıştır. Kaldı ki, öte yandan, onlar
tek oldukları inancında hiperaktivistlerdir.
Kürt güçlerinin ve önderliklerinin
birliği ve dayanışmasına iliş-

Celal Talabani, bir grup peşmerge ile beraber.(Sol baştan ikinci)

kin önemli sorunun bilincinde de-
ğiller. Zaten bunun için de, kendi
dışındaki tüm Kürt gruplarına
karşıdır. Bu nedenle de, tüm
mücadeleciliklerine rağmen, say-
gın bir kişiliğe sahip değildir.

Ama onlar, tüm bu özelliklerine
rağmen, haklı tarihsel ülkülerle
sömürgecilğe karşı yürüttükleri
azimkar, yürekli ve fedakar bir
mücadelenin de sahibidirler.

● Türkiye kökenli Kürt grupla-
rıyla ilişkileriniz var mıdır?

●● Türkiye kökenli Kürt grupla-
rıyla aramızda maalesef organik
bir ilişki sözkonusu değildir..
Ama, TKSP, Ala Rızgari ve Di-
yarbakır zindanlarında katledilen
Şehit Necmettin Büyükkaya'nın
Kürdistan Kurtuluş Örgütü yanın-
da, Ayrıca kimi diğer gruplarla
aramızda yoldaşça bir dayanış-
ma, ve diyalog söz konusudur.

Biz, KYB olarak, bu alandaki
ilişkilerin sıklaştırılarak, üst dü-
zeylerdeki görüşme, dayanışma
ve koordinasyona sıçratılmasının
zaruretine inanmaktayız.

● Türk Ordusunun Irak sınırını
geçip, yaptığı baskınların sonuç-
ları ne oldu? Bunları nasıl de-
ğerlendiriyorsunuz? Daha büyük
çaplı bir hareket karşısında sizin
tavrınız ne olur?

●● Bizce Türk sömürgecili-
nin, Lübnan'daki siyonistlerden
hiçbir farkı yoktur. Irak'taki Sad-
dam rejimi sarsıldıkça, terörist
Türk devleti bölgede emperyaliz-

min jandarmalığına soyunmakta-
dır.

Son iki saldırıda, sivil ve savun-
masız halk katledildi. Bölgenin
sivil halkı büyük hasarlar gördü.

TC'nin, kendi açısından, 3. bir
tehlikeli macerası bizim için şa-
şırtıcı olmayacaktır. Türkiye'de,
radikal demokratik dönüşüm ve
değişimler olmazsa, bir üçüncü
müdahale, potansiyel bir olasılık-
tır, her an gündemdedir.

Daha geniş çaplı bir üçüncü ha-
rekat olursa, tavrımız, elbette on-
ların anlayacağı devrimci tavrımı-
zı ve yanıtımızı, onlardan esirge-
memek olacaktır.

● Geçenlerde tarafınızdan rehin
alınan iki Türk'ün kaçırılmasının
sebebi neydi, açıklar mısınız?

●● Bu sorunuza yanıtlarken,
öncelikle, olaylar sonrasında
Türk basınında çıkan yalanları
tekrar edeyim. Rehin aldığımız
iki Türk'e, gayet iyi davrandık.
Onları misafirimiz kabul ettik.
Sınırlı imkanlarımızı zorlayarak,
onlara en iyi olanakları sunduk.
Hatta, mühendis Atilla'yı bilfiil
evimde misafir ettim.

TC jetleri bölgeyi bombardıman
ederek, savunmasız insanlarımızı
katlederken, Atilla'ya bir şey ol-
masın diye, yeni ve güvenli bir
bölgeye naklettik. Özetle, Atilla'ya
ve diğer Türk'e, Diyarbakır
zindanlarının sahiplerinin yüzü-
nü kızartacak bir insanlıkta ve
kardeşçe davrandık. Hatta, bunu
bölgeye gelen bir Türk gazeteci de
bizzatıhi gördü. Tüm bunların ar-

dından da, utanmadan, şöven ve
gerici Türk Basınındaki yalanlar
sıralandı!.. Herneyse...

Eylemlerin hedefine gelince:
Biz rehinelere karşılık, Sayın Bi-
lim Adamı İsmail Beşikçi hoca-
mızın, Mehdi Zana kardeşimizin
ayrıca da, zindanlardaki, kimi
Türk ve Kürt devrimcilerin ser-
best bırakılmasını istedik. Sizden
ricam, onların hepsine, içtenlik
ve dostluk dolu; selam, sevgi ve
saygılarımı iletmenizdir.

● İran-Irak savaşına ve bu duru-
mun mücadelenize etkisini nasıl
değerlendiriyorsunuz?

●● Biz, Irak Kürdistanı'nda,
Saddam'ın Eflakî BAAS'çılığına
karşı, uzun yıllardır döğüşük ve
döğüşmekteyiz.

Bu savaşta, Irak bize karşı tüm
askeri gücü ve varlığı ile saldırı-
yordu. Kuşkusuz biz de, bu ağır
saldırıların tek muhatabı oluyor-
duk. Lakin, Irak'ın haksız ve se-
bepsizce komşumuz İran'a, Ame-
rika'nın emri ve Suudi - Ürdün gi-
bi Arap gericiliğinin tam desteği
ile saldırmasıyla açtığı yeni cep-
he, bizim üzerimizdeki ağırlığı ve
basıncı kaçınılmaz olarak hafifletti.

Böylelikle de, Irak Kürdistanı'nın önemli bir kesimini kurtararak, kontrol ve etkinlik alanımızı genişlettik. Örgütlenmemizi derinleştirerek, ilerlettik. Bu durum, İran İslam Cumhuriyeti ile, bizi bir birimize yakınlaştırarak, varlıklarımıza saygı temelindeki, işbirliği zeminini de beraberinde

getirdi.

● Sayın Celal Talabani 'Yeni
Gündem' dergisi aracılığıyla
Türkiyeli kamuoyuna iletmek iste-
diğiniz bir mesaj var mı?

●● Elbette. Öncelikle, kardeş
Türkiye halklarını ve demokrasi
mücadelelerini saygı ve içtenlikle
selamlıyorum. Ayrıca şu noktala-
ra da değinmek istiyorum.

Birincisi, biz yüzlerce yıldır
kardeşçe ve birlikte yaşamış halk-
larız. Binlerce kanı bir birine
karışmıştır. Kabul edelim et-
meyelim. Birinci Dünya Savaşın-
da, Çarlığa ve İngiliz emperyaliz-
mine, TC'nin oluşumunda Yunan
işgaline karşı birlikte döğüşmü-
şüz.

Türk egemenlerinin oyunlarına
ve jenosidlerine rağmen, ortak ta-
rihimiz önemli dost ve kardeş de-
ğerler yaratmıştır. Egemenliğin
inkarcılığı ve şöven oyunları bun-
ları gölgeleyemez. Kardeş halklar
olduğumuz unutulmamalıdır.

İkincisi, bugün Türkiye'nin Or-
tak Pazar'a girme çabaları yanın-
da demokrasi uğraşısı, Kürt soru-
nun gerçekçi bir çözümü çabaları
dışında olası değildir. Kürt soru-
nun Türkiye'de çözüm biçimle-
rinden birisi, örneğin: Yugoslav-
ya tipi eşit, ortak federal bir cum-
huriyettir.

Üçüncüsü, Irak Kürdistanı'na,
Musul ve Kerkük'e saldırmaya
heveslenen şöven siyasal-askeri
kliğe uyarım, önceden çok iyi dü-
şünmeleridir. Bu heveslerini ger-
çekleştirmeye kalkışmaları onla-

ra çok pahalıya patlar. Böyle bir
macerada Irak Kürdistanı sakin
unutmasınlar, mutlaka onların
Vietnamı olur.

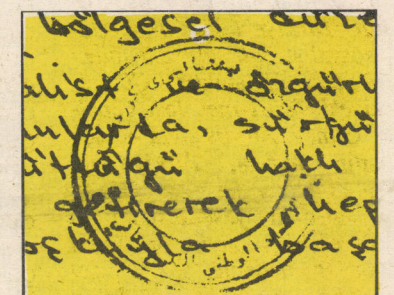
Dördüncüsü, Türkiye demokrasi
güçleri Kürt sorununa ve
TC'nin Irak Kürdistanı'na yeni bir
saldırısına ilgisiz kalmamalıdır.
İki ulusun kardeşliği ve dayanış-
ması, bölgesel düzeyde büyük bir
öneme sahiptir.

Beşincisi, Türkiyeli sosyalist ve
özgürlükçü demokrasi güçleri-
nin, zindanlarda, sürgünde ve
mücadele alanında yürüttüğü
haklı kavgayla tam dayanışmamızı
dile getirerek hepsine kardeşçe
bir saygı ve coşku uli başarılar di-
liyorum. Sağolun.

● Bize bu röportaj olanağımı ver-
diğiniz için biz de size çok teşekkür
ediyoruz.

Temel Demirel

Michel Eflak, Baas'ın kurucusu ve teo-
risyeni

Yukarıdaki röportajın her sayfası
YNK'nin özel mührü ile mühürlen-
miş, türkçesi YNK tarafından ayrıca
redakte edilmiştir.

BELGE

926 senesinde Dersimde tetkikat yapan Diyarbekir valisi (bilahara Elaziz valisi) Cemal beyin raporu hulasası şudur:

Vali Cemal beyin raporu:

1- Kürt ve Arap aşiretleri ile Türkmen aşiretleri arasında bir müşabehet yoktur.

Türkmen aşiretleri teşkilatı Kanuni Süleyman'dan sonra tefessuha başlamıştır.

Dersim'de ve Türkmen aşiretleriyle meskun sair bazı havalide arasına tahaddüs eden isyankar vaziyetlerin sebep ve saikleri aynı değildir.

Alevi ve halis Türk olan Türkmenler Yavuz zamanından beri müthiş tazyiklere maruz kalmış ve onbinlercesi merhametsizce katl ve imha edilmiştir.

2-Dersim ihtilaçları büyük, küçük memur ve mutaassıp hocaların tahrik ve teşvikile cahil sünni ahali tarafından haklarında reva görülen muamelattan mümbaistir.

Bu nalayık muamele Alevi Türkmenler arasında tesanüdü kavi ve tekafülü içtimai vücade getirmiştir.

Bu vaziyeti pek çok memurlar kürt aşiret teşkilatını aynı zannederek yanlış karar ve tetbirler almışlardır.

Tazyikat nihayet bulur ve şuurlu bir surette hareket olunursa Dersimliler Cumhuriyetin çok sadık ve fedakar hadımları olabilirler.

3- Dersim seyyahatında Türkçe bilmeyene ve kürt tipine rastlamadım.

Sünniler, alevilere kürt, aleviler de sünnilere Türk derler. Kürtlerle komşu Dersim alevilerinde Türkten başka bir millet oldukları kanatı olmakla beraber memurlar da bu hataya düşmüşlerdir.

Seydanlı, Şeyh Hasanlı unvanı umumileri altında toplanmış olan köyler ve kabileler arasında da ahengi muşeret yoktur.

4- Dersimliler taktik ve tehirden korkuyorlar geçmiş memurlar esassız kanaatları izale edememişlerdir.

Aşiret ve kabileler arasındaki mütekabil gasp ve garatlar devam etmekte ve husumetlerin temadisini sebep olmaktadır.

Üç beş şahıs müstesna, ağalar ve reisler de dahil tek mil Dersimliler müthiş bir fakru zaruret içinde çırpınmaktadır.

Gaspu garatların sebebi yaşamak hissi ve endisesidir.

5- Dört yüz seneden beri Dersime hükümet nüfusu girmemiş, ilmi mana ve şumulile bir otorite teessüs etmemiştir.

Her Dersimli hayatını, malını muhafaza kaygusile müsellah bulunmak mecburiyetinde kalmış.

6- Bir iki fırka ile Dersimi silahtan tecrit mümkündür. Fakat Türk kanı ve Türk parası zayı olur. Uzun müddet devam edecek bir (Gerilla) harbi de muhtemeldir.

Fikirlerime nazaran Dersimin hareketsiz silahtan tecrit ve ıslahı mümkün; bunun içinde hükümete karşı olan itimatsızlık ve emniyetsizliği gidermek, hükümetin niyyat ve makasadı hayrihanesine kendilerini ikna etmek lazımdır.

7- Mezhep ihtilafı Dersimliyî taan ve teşni vasıtası olmamalı. Mezhebi münaferetleri izaleye çalışmalıdır.

Caferi mezhebine salık alevi Türkler arasında tarihi edyan ve mezahibin katı ettiği sebeplerle batıl pek çok itikatlar kök salmıştır. Fakat bu itikatlar yirminci asrın fikri tenkit ve tahlili karşısında muhafazai mevcudiyet edebilecek kuvvet ve kudreti çoktan kaybetmişlerdir.

Maarifle ve mefkureci muallimlerle bu itikatlar yerine muhabbeti milliyeyi ikame mümkün ve çok kolaydır.

8- Dersimlilere medarı maişet iş bulmak lazımdır. Dersim ve civarlarında inşa edilecek umumi ve hususi yollarda çalıştırılmalı.

9- Elaziz ve Malatyadaki arazii metrukede iskan edilmeli.

Seyit Rıza da dahil rüesa ve ağavatın pek çoklarını Elazize nakli haneye irza ettim.

10- Bu tedabir alınırsa Dersimlilerin silahlarını kendiliklerinden teslim edeceklerine inanıyorum.

Yalnız Çemişkezeğin 22 Km. Şimali Şarkisinde Kozlucada mukim kör Seyit han (Koçuşağı rüesasından) şekaveti san'atı mutade ittihaz etmiş ve Koçkiri hadisesi mahkum ve maznunlarından bazılarını başına toplamıştır. Çemişkezek, Arapkir, Kemah, Kema liye taraflarına tecavüzle kervanları vuranlar bunlardır. Bunların silahlarını teslim ve dairei itaata girecekleri memulum değildir. Ferhat ile muhasimdir. (Kendisine iltihak eden olmasa bile Çemişkezekteki

Cumhuriyet Dönemi

TC Dahiliye Vekaleti

Jandarma Umum Kumandanlığı

III.Şube • I. Ks.

Sayı: 55058

Gizli ve Zata Mahsustur

DERSİM

Kayıt altında yüz tane basılmıştır

alay marifetile veya suveri saire ile tenkil ve imhaları mümkün ve çok iyi olacaktır. Böyle bir hareket aksanı saire üzerine de müessir olacaktır.)

Zatı samilerinin müzahere ve 3.cü ordu müfettişinin muaveneti, kuvvetli bir azmü irade, vakıfane, fütursuz ve azami beş aylık mesai; ihtiyaç halinde müracaat olunmak üzere bir alay asker ve nihayet lüzumunda sarfolunmak üzere 5000 lira Dersimi tarihi salâh ve refaha ithal ve kâfetten halis Türk olan Dersimlileri hükümeti Cumhuriyetin elinde ucu Şarka merbut kürtlük harekâtına müteveccih keskin ve sadık bir hancer haline ifrağ için kâfidir.

(Vekil beyin notları: beş ay değil seneler ister, tecrübe meydana çıkaracaktır, Dersimi Dersim yapan cehalettir, asırların takviye ettiği bu cehaleti mümeyyiz ve müdrük bir zihniyetle kalbetmeğe beş ay kifayeti.)

Bu rapordan çıkan netice şudur: Dersim alevileri aslen ve neslen Türktür. Arap ve kürt aşiretleriyle aralarında hiç bir müşabehet yoktur. Dersim ihtilaçları büyük ve küçük memur ve mutaassıp hocaların tahrik ve teşvikile cahil sünni ahali tarafından haklarında reva görülen sui muamelattan mümbaistir. Tazyikat yerine şuurlu bir takip olunursa Dersimliler Cumhuriyetin çok sadık, ve fedakar hadımları olabilirler. Maarif yolu ile mezhep münafereti izale olunur, Dersimlilere medarı maişet temin olunur ve hükümete karşı olan itimatsızlık ve emniyetsizlikleri bertaraf edilirse Koç uşağı aşiretinden maadasını hareketsiz bir suretten beş ay zarfında silahtan tecrit ve ıslahı mümkündür.

Bu raporlar ve filhakika o sırada azgınca hareketlerinden dolayı ve bilhassa şeyh Sait isyanı sırasında aldıkları vaziyet dolayısıyla Koç uşaklılar üzerine 926 senesinde bir hareket tertip olundu, ve Elâziz valiliğine de Dersimdeki seyyahatlarla orayı daha iyi tanıyan Cemal bey tayin olundu. Koç uşağı hareketi Dersim üzerinde az çok bir tesir yapmış ve bir müddet için vakayii azaltmıştır. Asıl maksat ise Şark vilâyetlerinde ve bu meyanda Dersimde de esaslı ıslahat olduğundan bu gayeye imkân nispetinde tedricen vasıl olmak gayesile ilk adım olmak üzere 927 senesi sonlarında B.U. Müfettişlik teşkilâtı vazifeye sevk olundu.

Umumi müfettişliğin Dersim hakkındaki noktai nazarları aşağıdadır:

Umumi müfettiş İbrahim Tali beyefendi 928 temmuz ayında Ovacığa kadar devam eden bir seyyahat esnasında güzergâhlarında aşair halkı ile temas etmişler ve bu temalar neticesinde (Biz Türküz) diye bağırarak bir

halkla karşılaştığını, Dersimde hükümet makinasının zaif olduğu ve bunun ıslahı lâzım geldiği ve Dersimde şimdilik hükümet aleyhine siyasi bir harekete intizar etmemek lâzım geldiğini ve bu halkın tedabir ile Cumhuriyete tamamen mal edilebileceği ve ilk işin halkı toprağa bağlamak ve geçinme ihtiyacile pek bağlı olduğu reislerle aralarındaki irtibatı gevşetmek olduğunu bildirmişlerdir. 930 Senesinde birinci umumî müfettişlik Dersim hakkındaki mütalâalarında şu esasları bildirmişlerdir:

B.U.M.F. raporu:

1- Dersime mevziî veya zaif umumî bir hareket zararlı neticeler verir. Kuvvetli olmak şartile hareketin hiç olmazsa Haydaranlı, Yukarı Abbas uşağı, Keçel, Demenan aşiretinin Çibokez grubuna teşmili lâzımdır.

2- Dersimin ıslahı iki suretle kabilirdir: A- Bütün Dersimin hariçle münasebetini kat ederek bu yüzden taarruzlarına ve ticaretlerine mani olmak, aç kalacak halkı zamanla kendiliğinden ilticaya icbar ve şu suretle Dersimi fenalardan tahliye.

B- Her tarafı esaslı suretle kapadıktan sonra ihata çemberini tedricen darlaştırmak ve fenalıklarından dolayı yakalanları derhal Dersimden çıkararak Garba atmak ve serpiştirmek.

Bu hareket mutlaka kâfi kuvvetle yapılmalıdır. Dersim, harekât noktai nazarından Ağrıdan da mühim ve vasi olmakla beraber daha çok müsellâh ve metin bir halka meskûn bulunduğu neden tahsis edilecek kuvvetin Ağrıya tahsis edilen kuvvetle kıyas edilmesi lâzımdır. Her ne şekilde olursa olsun gayri kâfi kuvvetle yapılacak hareketler hükümeti zamanla uğraştıracak akibetler doğurabilir.

Bu esaslar haricinde zamanla hal çareleri de vardır. Fakat bunlar, zamanın uzunluğu ve kısalığı ve bu maksada tahsis edilecek kuvvet ve vesaitin derecesile mütenasiptir.

Bu hususta kat'î karar verilip en müsait bir şekilde icrata geçinceye kadar Dersimlilerin hariç ve dahildeki fenalıklarını tahdit edecek tedabirin alınmasında fayda vardır.

Bu tetbirlerde şunlardır: A- Dersimi muhit ve Dersimlilerin çapul yollarının geçtiği geçitleri bilhassa haziran ilâ kânunu evvel ayları içinde kuvvetli müfrezelerle tutarak kapamak, (Bu geçitler bu raporun yollar kısmına yazılmıştır.

B-Elâzizde bir bomba tayyare filosu bulundurulacak mühim vak'alar yapan veya hükümetin tebliğatına muhalefet eden aşiret köylerini müessir bir surette bombalamak, ziraat ve hayvanlarını imha etmek ve rahatça ikametlerine mani olmak.

C- Bir taraftan da tehdit mahiyetinde olmak üzere muhtelif mevakide kuvvetli müfrezeler bulundurmak. (Bu müfrezeler Dersim hakkında mutasevver umumî hareketin çekirdeklerini teşkil ederler.)

B.U.Mf. İbrahim Tali beyefendinin 931 senesi sonunda Dersim hakkındaki 21/12/931 tarihli ve II. Kalem 3316 No.lu raporundaki mütalâası hulâsaten budur:

Şeyh Sait kıyamının bastırılmasından sonra halkta büyük bir yıldımlık vardır.

Dahilde umumi kıyamlar beklenemez. Tehlike; hudut haricinden gelen müsellâh tecavüzlerle evvelâ hudut ahlisini ayaklandırarak kendilerine iltihak ettirip yakın hükümet merkezlerini işgal ve umumî bir isyan ihdas etmektedir. Zeylan hadisesi, Haconun teşebbüsü, Oramar baskını bunu teyit etmiştir. Binaenaleyh hudut muntakasını silahtan tecrit etmek işi Dersim ıslahına tekaddüm etmelidir.

Birinci umumî müfettişlikte beş senelik ıslahat ve silâh toplama programı tanzim edilmiş olup Dersim bu programın son safhalarını teşkil etmektedir.

Dersim kalabalık ve çok silâhlıdır. Dersimde silâh toplamak gün, hafta, ay işi değildir. İki sene işidir. Dersime gidecek kuvvet arazi, iskân, işe müşkülâtile de mücadele edecektir adeta. Tam seferber olmalı ve o suretle teşkilâtını ikmal ederek işe başlamalıdır. Dersimde 8000 den 10 000 ne kadar silâh bulunduğu tespit olunmuştur. Üç sene evvel Nazımiye'ye başlayan yol henüz bitmemiştir. Sırf bir hareket düşüncesile yapılmakta olan bu yol pek iyi bir surette meydana gelmektedir. Büyük gayretle 933 yazında ikmal olunacaktır.

Yine aynı maksatla başlanan Ovacığ yolu da aynı sene zarfında tamamlanacaktır.

Dersim, hudutlardan çok uzaktır; hariçteki siyasi teşkilâtlar Dersimi kendi siyasi emellerine kullanmayı her suretle arzu ederler ve programlarına da bunu koymuşlar, ve daima propaganda etmek isterlerse de rüesa geçinenlerden hiç birinin hariçle temas ve muhaberesi müspet bir surette tespit edilememiştir. Hatta 929 senesi eylülünde bir İngiliz kızının Seyit Rızaya 500 altın hediye ile geldiği işaa edilmişse de bir tek altının bile getirildiği ispat edilemedi. (Sayfa, 201-209)

Devam edecek

Kürdistan'daki durum üzerine

□ Kürdistan'da çok önemli bir dönem yaşanıyor. Öyle görülüyor ki, bu dönemde olup bitenler, resmi ideoloji dışında yazılacak Kürdistan tarihinin en önemli sayfalarını oluşturacaktır. Kürdistan halkı çok katliam ve çok eziyetler gördü ama hiçbir zaman bu kadar karışık, bu kadar zahmetli ve kimin ne yaptığı belli olmayan bir dönem yaşamadı.

Bugün Kürdistan'da yaşanan olaylarda ve oluşumlarda, TC'nin geleneksel politikalarının belirleyici rol oynadığı görülmektedir. On yıllardır mezhep kışkırtması aşiret çekişmeleri ve kan davalarını kullanarak dayanak oluşturan TC'nin günümüzdeki politikalarını da milis örgütlenmelerinin varlığı üzerine inşa ettiği görülmektedir. Herkesin günlük basında takip ettiği olumlu veya olumsuz bir şekilde taraf olmaya çalıştığı bugünkü gidişatın ilk başlangıcı 1982 Kasım ayına kadar uzanmaktadır. 12 Eylül'den sonra Anayasa oylamasıyla rejimle ilk kez karşılaşılan gelen Kürd halkı, "hayır" oylarıyla mevcut statükoya karşı kendi tavırını belirtiyordu. Aynı zamanda, rejimle hesaplaşmanın ip uçlarını taşıyan bu tavır alışa TC, altı ay sonra Irak Kürdistanı'na (bazı değişik olaylar ve İran-İrak savaşı da hesaba katılarak) saldırarak cevap verdi. Bu saldırıdan birkaç yıl sonra ise, Eruh ve Şemdinli olayları olarak, bilinen gelişmeler yaşandı.

12 Eylül'den sonra, Kürdistan'da yapılmadığı kötülüğü bırakmayan Cunta, bölgede meydana gelebilecek bazı çıkışların Kürd halkının desteğini kazanabileceğini tespit ederek, gelişmelerin kendi insiyatifi dışına çıkmaması için Kürdistan'ın karmaşık zemininde bir dizi önlem alınması gerektiğini hesap etmiyor değildi. 60 yıllık Kürdistan politikasının ve emperyalizmin dünyada geçmişten günümüze kadar kullandığı deneyimleri de, gözönüne alarak kendi politikalarının merkezini oluşturacak birçok mekanizmayı geliştirmeye ve oluşturmaya başladı.

Zaten yıllardır kan davaları, aşiret çekişmeleri ve mezhep çekişmeleri ile boğuşan yöre halkı, kendi hasımlarını ezme özlemi ile yoksulluk da birleşince, Köykoruculuğu sistemi bölge halkı için ilgi çeken bir mekanizma haline geldi*.

Günlük yaşantının en doğal gereksinimi olan bir çok ihtiyacı hiç bir zaman karşılanmamış ve feodal üretim ilişkilerine ve yapısına tark edilmiş bir toplum için, her ay gelen düzenli aylık, sigortalı olmak, televizyona ve radyoya kavuşmak ve devlet tarafından kendisine verilmiş silahının-telsizini açık olarak kullanmak ve dolandırmak gibi olanakları da göz önüne alındığından milis örgütlenmesinin bölgede nasıl karşılanacağı az buçuk anlamak mümkün olabilmektedir. Köykoruculuğu sisteminin ilk oluşturulduğu alanlara bakıldığında (Mardin, Silirt, Hakkari, Bingöl) bu il-lerin, Kürdistan'ın hemen

hemen en geri ve kapalı bir yaşantısına sahip olan ve yıllık gelirin en az olduğu hem de çelişkilerin çok karmaşık şekilde yaşandığı da göz önüne alınırsa, TC günümüzdeki politikasını nelere hesaba katarak uygulamaya çalıştığını gözlemek mümkün olabilmektedir.

Kürdistan'ın Türkiye kesiminde Milis Örgütlenmeleri, Bölge Valiliği, Özel Kolordu ve Özel Sivil Tim'ler çerçevesinde olaylar devam ederken, diğer parçaların durumu nedir? Buradaki durumları bilebildiğimiz kadarıyla kısaca, özetlemenin faydalı olacağı kanısındayız.

İran ve Irak Kürdistanı'nda mücadele kendi tarihinde en yüksek noktasına ulaşmış görünmektedir. Binlerce km. genişliğinde Kürdistan toprağı düşmandan kurtarılmış ve bu bölgelerde denetim ve yönetim ulusal-yurtsever güçlerin önderliğinde Kürd halkının eline geçmiştir. Yine Kürd örgütleri arasında ilişkiler hiçbir dönemde görülmemiş bir şekilde iyi bir ortamda seyir etmektedir. İKDP-KYB arasında bundan yaklaşık bir yıl önce oluşturulan Cephe son zamanlarda daha da genişleyerek Irak Kürdistanı'ndaki diğer etkili Kürd örgütlerini de kapsamış durumdadır. İran'da ise, İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra uzun bir süre sesizliğini koruyan mücadele Şahlık yönetiminin yıkılmasından sonra önemli bir sıçrama yaptı. İran'da iktidara gelen gerici yönetimin bütün saldırılarına rağmen Kürd halkının mücadelesi İKDP-KOMELA ve diğer yurtsever güçlerin çabalarıyla sürekli bir gelişme eğilimi göstermektedir. İran Kürdistanı'nda bundan yaklaşık birbuçuk yıl önce İKDP-KOMELA arasında meydana gelen çatışmalar ise giderek hızını kaybetmiş görünmektedir. Bu güçler zaman zaman İran kuvvetlerine saldırarak ağır kayıplara uğratılmaktadırlar. İran ve Irak Kürdistanı'ndaki Kürd halkının bu cesurca mücadelesini düşman saflarında belli bir bozgunluk yaratmıştır. Yıllarca mevcut yönetimlerce işbirliği halinde olan çok sayıdaki milis ağası askerleriyle birlikte ulusal-yurtsever güçler saflarına geçmektedirler. Kürdistan'daki bu kitlesel başkaldırının egemen ulus solu üzerinde nasıl bir etki yaptığı ise henüz tam olarak açığa çıkmış değil. İran da, ağır bir şekilde yenilmiş devrimci güçleri için içinde saymasak, İran'da ve Irak'da en etkin ve en eski güç olan komünist partilerin ise, sorunu ağırlıkla Sovyetlerin günlük politikalarına ve bölgedeki varlığına yapacağı olumlu ve olumsuz katkılara bakarak hareket ettikleri görülmektedir.

Bu güçlerin, kendi gözlerini Kürd halkının var olan nensel dinamiklerine çevireceklerine, tam tersi bir rotada hareket etmeleri Kürd halkının mücadelesi için oldukça şansız ve karmaşık bir durum yaratmaktadır.

Kürdistan'daki bugünkü ve önümüzdeki süreçte meydana gelebilecek muhtemel gelişmeleri daha iyi kavramak için, Or-

tadoğu konjüktüründe var olan güçlerin üzerindeki politikalarını ve tavırlarını irdelemek gerekir.

82 Haziranında Filistin halk hareketinin gerek emperyalizm desteğinde ki İsrail saldırısı, gerekse de kendi içindeki olumsuzluklardan aldığı yenilgi ve siyaset gündeminden silinmesinden sonra Ortadoğu'daki bütün yönetimlerin ve güçlerin dikkatlerini topladıkları yer Kürdistan olmuştur. Bunun en büyük sebebi, Kürd halkının kendi bağrında taşıdığı olumlu potansiyeldir. Her ne kadar günümüzde, Ortadoğu politikasında etkili olmaya çalışan güçlerin programlarında, Kürd halkının mücadelesini destekleme diye bir madde olmasa da, bu güçler Kürd halkının kendi mücadelesini, doğru bir rotada geliştirip başarıya ulaştırması durumunda, Ortadoğu haritasının köklü ve yeniden çizileceğini ve bunun da önünün kolay kolay alınmayacak zincirleme bağımsızlık mücadelelerinin Ortadoğu'da boy veyeceğini çok iyi bilmektedir. En önemlisi de, bu güçler bu tür bir çıkışın önünün alınmasının politikalarını, Kürdistan'da olan ve ideolojik ve politik olarak doğru bir çizgiye oturmamış güçleri kendi denetimleri- ne alarak engellemeye ve mevcut statükoyu korumaya çalışmaktadırlar. Süper güçler uluslararası düzeyde böyle bir politika izlerlerken, bölgede Kürdleri kendi egemenlikleri altında tutan yönetimler ise, kendi aralarındaki tarihsel ve günümüzdeki çıkar çelişkilerini, Kürd varlığını bir koz olarak birbirlerine karşı kullanarak çözmeye çalışmaktadırlar. Bu durum aynı zamanda Kürd halkının var olan davasının gerçek hedefinden sapmasını da beraberinde getirmektedir. Bu durum günümüzde çok net olarak görülmektedir. (Irak Kürd örgütlerinin, İran'la olan İran KDP'sinin Irak'la PKK'nin Suriye ile olan ilişkileri bölge yönetimlerinin Kürd kozunu birbirlerine karşı nasıl kullandıklarını göstermektedir).

Yukarıda çok kısa olarak özetlemeye çalıştığımız Kürdistan'ın bu durumu kendi mücadelesi önünde de ciddi bir engel teşkil etmektedir. Kürd halkının mücadelesinin başarıya ulaşmasını şansı, Ortadoğu'daki başta Kürdleri egemenlikleri altında tutan yönetimlere ve emperyalizme karşı tutarlı ve her düzeyde bir mücadele vermekle yükümlüdür. Aynı zamanda SSCB'nin dünya çapında uyguladığı milliyetçi ve kendi nüfus alanlarını genişletme alanlarına da karşı çıkmak gerekmektedir. Var olan güçlere karşı verilecek böylesi yeni zamanda bölgede sık sık

meydana gelen ve gelebilecek konjüktürel bunalımları mücadeleyi hedefinden saptırmadan kullanmak zorundadır. Kısaca bahsettiğimiz Ortadoğu'daki bu güçlerin olumsuz tutumu bütün parçaları üzerinde dolaylı ve doğrudan etki yaptığı bilinmektedir. (Bu konu oldukça geniş ve her dönemde has bir şekilde irdelenmesi gerekir).

Bugün Kürdistan'ın Türkiye kesiminde de olup bitenleri bu karmaşık, Ortadoğu ve Ortadoğu'daki güçlerin Kürdistan politikalarının dışında görmek (Kürd örgütlenmelerinin kendi özerk yapılanmalarını kabul etmek koşuluyla) mümkün değildir. TC'nin sık sık Irak Kürdistanı'nı hedef alan saldırıları bu konuda bize önemli ip uçları vermektedir. Diğer yandan TC'nin içeride uyguladığı politika da artık net olarak herkes tarafından görülmektedir. Hakkari'deki aşiret çekişmelerine müdahale etmeye yönelik bir şekilde kamuoyunda lanse etmesi ve yine son zamanlarda kür çiyisili ve konuşmalı özel ekibin köylerde dolandırılarak Kürd köylüsünü sürekli tedirginlik içinde bırakması ve ekip-lerin yapacağı (daha önce zeminin PKK tarafından yaratılmış) provakasyon eylemlerini başkalarına yükleyerek, sürekli kendi ideolojik ve fiziki saldırılarını gündemde tutarak politikasını sürdürmeye çalıştığı görülmektedir.

Bunca olup bitenlere Kürd köylüsünün ve diğer emekçi kesimlerin tepkisi nedir? Kürd halkı nasıl bir tavır içindedir? Ve bu olup bitenleri nasıl karşılıyor? Elbette ki bu soruların tam ve doğru cevabı, Kürdistan zemininde olmakla verilir. Ama, bütün bu bilgi eksikliğine rağmen, görünen odur ki, Kürd halkı bu durumu büyük sessizlik ve şaşkınlık içinde takip ederek kendini belirlemeye çalışıyor. Bu tavır aynı zamanda Kürd halkının gelecekte hangi alternatiflere de destek sunacağına göstermektedir.

Bugün görünen odur ki, Kürdistan'da yıllarca tahribatı giderilemeyecek yaralar açılmıştır. Bölgede çok etkin ve muhakak tarafsızlaştırılmaları gereken birçok aşiret yanlısı bir politikanın sonucu olarak devletin kucağına itilmişlerdir. Bunun da ötesinde 1975-80 döneminde devrimcilerin bölgedeki faaliyetleri sonucu epeyce açığa çıkan halk güçleriyle egemen sınıflar arasındaki ayrım noktaları (sorunların çözümünde kullanılacak yöntemler ve bu yöntemlere uygun kullanılacak araçlar) tamamiyle ortadan kaldırılmıştır. Kit- le katliamına varan olaylar ve ancak feodal ilkel bir

anlayışın yapacağı ahır, samanlık, ot ve hayvan yakma olayları bölgede çığ gibi gelişmektedir. Bu tür olayları bundan sonra da çelişkilerin yoğun olduğu alanlarda devletin de köy-leri birbirine düşürmek için kullanacağını tahmin etmek pek zor bir iş değildir.

Kürdistan'ın bağımsızlığı için yola çıkanların, elbetteki devletin mücadele süreci içerisinde kendi önel-ri engelleri boşa çıkarmak diye sorunları vardır. Ama bu engelleri ortadan kaldı- rırken geniş köylü yığınla- rını kendi karşısına almak ve bir ulusun haklı davasını uluslararası düzeyde itiba- rını düşürecek tavırlardan kaçınmak zorundadırlar. Zeminin tarihsel ve günümüzde şekillenen çelişkilerini doğru şekilde analiz ederek, bu sorunla- ra çözüm yollarını halkı da işin içerisine katarak çelişkileri çözmek mecburi- yetindedirler. Zaten devrimci politikanın doğru- luğu ve başarı şansı somut olarak önüne çıkan karmaşık ve güncel sorunların üstesinde gelmesinde yat- maktadır.

Bugün Kürdistan'daki gelişim süreci bir kangren olmuştur. Bölge kan gölü- ne çevrilmiş vaziyette, köyler yakılmakta, basıl- makta ve göçe zorlanmak- tadır. Anılan bilgilere göre onbinlerce Kürd köylüsü köyünü, mezrasını terk edip başka yerlere yerleş- mektedir. Bugün Kürdis- tan'da uygulanan politika- ların temelinde Kürd halkı- na güvenmemek vardır. (PKK'nin politikaları açısın- dan) ve aynı zamanda bu politika Kürd halkında moral kırıklığı ve kendine güvensizlik yaratmıştır. Avrupa kamuoyunda ise, son iki yıl içerisinde Kürd davasına karşı oluşmuş bu- lanan olumlu itibarı dar- madağın etmiştir.

Bugün Kürdistan'da toz duman arasında kalan bir güç vardır. Bu da Kürd halkıdır. Tartışılmayan, dik- kate alınmayan ama üzeri- nde herkesin politika yapmaya çalıştığı, bu yok- sül halkın kendisine rağmen oluşturulmuş bu bari- katları nasıl yıkacağı he- nüüz ufukta görünmüyor olsa da, bu yoksul halkın kendi tarihinden çok önemli dersler çıkardığı muhakkaktır. Var olan esaret zincirlerinden kurtulup bir başka esaret zin- cirine takılacağı uman- lara ise, söylenecek bir tek söz vardır: O da Kürd halkının dün de karşı çıktığı köleliğe bugün de yarın da karşı çıkacağıdır. 60 yıldır savunmasız insanların kanları ve çığlıkları üzeri- ne kendi politikasını kalı- cılaştırmaya çalışan TC başarılı olamadı. Bundan sonra da hiç bir güç savun- masız insanların, kadınla- rın, çocukların kanlarını akıtarak bu cefakar halkın

çocukları üzerine kendi politikalarını ve düşüncelerini inşa edemeyecektir. Sonuç olarak on yıllardır kendi doğal gelişimi sü- rekli zorla baskıyla bir ulusun kendi davasını başarıya ulaştırma bilmesinin tek ve geçerli yolu hayatın her alanında varolan sorunlara doğru çözümler sunacak ve devletin ideolojik ve bölücü politikalarını pratikte geçersiz kılabil-ecek bir örgütlenmeyi gerektirir. Bu örgütlenme- nin mantığında demokra- tik çözümler (halk arasın- daki çelişkilerden) mu- hakkak ön planda olmak zorundadır. Aksi taktirde zaten hassas dengeler üzeri- nde seyreden Kürdistan- daki çelişkilerin olumsuz yönde derinleştirilmesin- den başka bir durum yaratı- lamaz.**

*Burada anlatmaya çalıştığımız yoksul Kürd halkıdır. Kürdistan'da ayrıca kendi davasına ihanet etmiş Kürd egemen sınıflarını ve bunların örgütlen-

dirildiği ve sürekli TC ile hareket eden kesimleri zaten doğrudan mücade- lenin karşısındaki güçler olarak görüyoruz.

**Kürdistan'ın kurtarılmış bölgelerinde halk örgütlenmelerinin durumu dikkatlice takip edilmesi gereken önemli bir konudur. Bilindiği kadarıyla var olan kitle ve halk örgütlenmelerinin fonksiyonu ve etkinliği ağırlıkla savaşa ve savaştan güçlere hertürlü yardımcı olacak bir bilinç ve örgütlemenden epeyce uzak olduğu gözden kaçırılmamalıdır. Marksist bir hareketin önderlik edemediği ve geleneksel önderliğin başını çektiği bu savaşta bu sorunu baş mesele etmek doğru olmadığı gibi bütünü ile gözardı etmekte doğru değildir.

Batı Almanya

Dersimli HASAN

Kürd basını ve yurtseverlerin görevleri

Ülkemizin Kuzey parçasında 1900'lü yıllarda özellikle İstanbul'da yaşayan Kürd aydınları tarafından başlatılan basın yayın çalışmaları çok kısa sürede o dönemin Osmanlı yöneticileri tarafından engellenmiş, TC'nin kurulmasından sonra ise, yayın hayatına girmeye çalışan bütün Kürd yayınları çok kısa süreler yaşayabilmıştır.

Kürdistan'ın diğer parçalarında özellikle Güney Kürdistan'da Kürd basını önemli bir gelişme göstererek bu gün oldukça nitelikli bir düzeye gelmiştir. Kürd edebiyatı ve basını diye bir olgu yaratılmıştır.

Kuzey Kürdistan'da ise, özellikle 70'li yıllardan sonra Rızgari dergisi gibi bir politik kültürel derginin yayınlanması ile Kürd basınının yolu açılmış, bunu Rowajelat, Tirej gibi dergiler izlemiş, Kürdistan tarihi üzerine birçok eser yayınlanırken, Komal gibi yayınevleri Kürd okuyucusuna ülkesini ve toplumunu tanıyabileceği bilimsel, tarihi eserler sunabilmisti.

Ancak 70'li yıllardan sonra ortaya çıkan Kürd basınına da sömürgeci tahammül göstermediler. TC hem kürdistanı sömürgeleştiriyor. Hem de Kürtlerin varlığını inkar ediyor ne kadar gülünç gelse de bir devlet olarak TC bunu yapıyor. Kürtçe yayınları yasaklıyor, yayınevlerinin sorumlularına onlarca yıl cezalar veriyor.

1980 12 Eylül darbesinden sonra ise yapılan yeni anayasaya kürtçe yayın yapmayı engelleyecek maddeleri de koymayı ihmal etmeyen TC, Avrupa'da Kürtlerin yaptığı bazı küçük lokal radyo yayınlarını da engellemeye kalkışarak o çirkin sömürgeci ırkçı yüzünü Avrupalılara da göstermekten geri durmadı.

Bu gün Avrupa'da bir çok Kürd yayını izlemek mümkün. Başta yayınevlerinin yayınladıkları kitaplar ve çeşitli politik ve kültürel organizasyonların yayınladıkları dergiler gün geçtikçe zenginleşiyor. Yine de Kürdistanlıların bsin yayın alanında ne kadar fakir oldukları da görülüyor. Elbette varlığına yasak konulan bir dil ve kültürle yayın yapmak kolay değil ama yine de başarılmaz bir şey değil. Burada sözü Kürdistan Press'e getirmek istiyorum. Ben ve benim gibi birçok kürdistanlı yurtsever Avrupa'da da Türk basınına izlemek durumundayız ancak bunun yanında ülkemizdeki gelişmeleri, sorunları bir Kürd gazetesinden 15 günlük de olsa izleme olanağına kavuşmamız azımsanacak bir olay değildir. Ülkedeki vatandaşlarımızın bu tür yayınlara su gibi hava gibi muhtaç olduklarını unutmadan Kürd basınına karşı yurtseverler olarak görevlerimizi unutmayalım.

Ahmet DEMİR
Den Haag / Hollanda

recep maraşlı
diyarbekir cezaevi • 1986

aldırma
mızımız hapishane romantizmine,
boşver hüznü şiiirlere,
dört duvar
ranza,
sevgilinin solgun yüzü
falan...

bak!
bizler buradayız işte
"dışarda deli bahar" gibi canlı
mavi gökyüzü gibi berrak
içerde de çışkun bir hayat var...

gözlerim bir gün görmese
veya ayrılırsak
bir daha görüşmemecesine
yine de yanında olacağım

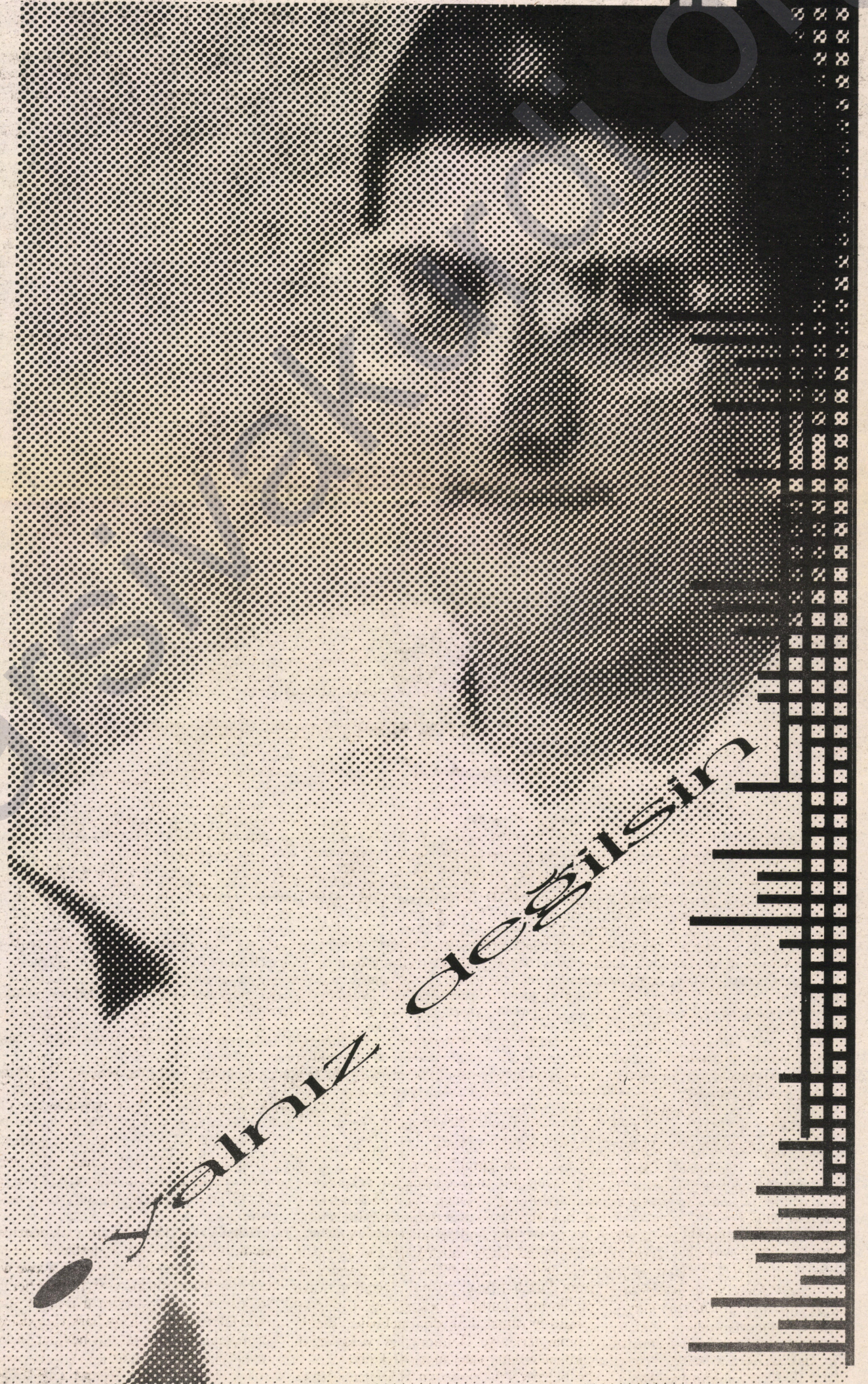
yalnız başına türkü söylerken
veya öfkeliendiğinde insanlara
yeni bir şeyler öğrendiğinde veya
seslerde, sözlerde olacağım

karanlıklarda kalırsan
öyle ışksız
renklerle geleceğim yanına

boşluklara yuvarlandığında
elini attığın dal kırılırsa mesela
veya bir hücre, bir demir, bir zulüm
"yalnızım" deme sakın
yanında ben olacağım

aşık olursan birine günün birinde
hissedeceğim hemen
heyecanlarında
kalp atışlarında olacağım

eğer o büyük güne kavuşursanız bensiz
ne çok çocuk gülüşü
ne çok ak ihtiyar
doğayla birlikte bayram ediyorsanız
veya
"keşke o da olsaydı" demeyin
mutlaka orda olacağım!

□ Dêrikê bêtir bi Dêrika Çiyayê Mazî tete naskirin. Dêrikê di quntara çiyê de; çiyayên wê bi darên mazî xemilandiye, an jî xemilandîbû. Ji ber vê yekê ew îro bi vî navî tete navandin. Dêrikê ji sala 1882'an û vir de bûye bajar, hêdî hêdî lê roj bi roj mezin bûye. Ji aliye dar û beran Dêrikê bi nav û deng e. Zeytûn, hinar û hijîrên Dêrikê ta bi îroj jî ji aliye çirokbêj û stiranbêjên kurd ve tene pesinandin. Ava bajêr hênîk e, hewa wê xweş e, lawên wê zexim û mêrxasin. Keçên wê bejinzirav, spehî û şêrî in. Dayikên wê lawên bi rûmet, welathez, mêrxas û şerker anîne dinyayê.

Yek jî van lawan Edîp Karahan e. Ev mêrxasê han sala 1930'an de hate dinyayê. xwend, xwe êşand û bû avukat. Di ber xwendina xwe re ruhuyeteke welathesiyê pê re çêbû, rastiya welêt dît, û ji bo hişyarkirin û pêşdaxistina miletê xwe, dev ji navê xwe û malê dinyayê berda û xwe bi hemû hêza xwe avête meydana şer.

Edîp Karahan her çiqas di hoyên ne xweş û di demeke kêmkadro de jiya be jî, dîsan tiştên ji destên wî hatine texsîr nekiriye. Ew bi ronakbîran re bûye ronakbîr, bi karkeran re bûye karker, bi gundiyan re bûye gundî û di meydan û kolanan de bi têkoşeran re bûye têkoşer. Ew peyayekî têgihîştî, zana, giran, nevsbiçûk û xwenda bû. Ya herî girîng jî ew welathezekî mezin bû. Di kovar û rojnameyên cihê cihê de li ser rewş, jiyan, ziman û kultura kurdan nivîs bendên hêja nivîsandiye, politîka dewleta Tirkîyê ya di derheqa kurd û Kurdistanê de rexne kiriye, ji bo rastdîtinê rastiya netewa kurd, ronakbîrên tirk hişyarkiriye. Di benedê xwe ya di bin sernava "Hin Nixte" de rojnamevan û ronakbîrê naskirî Abdî İpekçi rexne dike û wilo dibêje: Li Tirkîyê hunermend û ronakbîrên ku bi zimanê Mau-Mau dizanin hene, li ser wan helbest û stiranan dinivîsin û di meyxanan de ji bo azadî û serbixwebûna rêşik û çermSORAN qedehan li hev dixin û noşan dikişînin. Lê gava mirov ji van celebhunermend û ronakbîran re behsa kurdan dike "Welat ji dest me diçe, welat perçe dibe" dibêjin û weke dînen cin li wan xê, baz didin.

Edîp Karahan bêtir û bi mêrxasî geh bi pênuşa xwe di nav rûpelên kovar û rojnameyan de dihate dîtin, geh jî di civatên gundî, karker û xortên kurd de doza wan bi wan dida nasîn. Ew Gundiyekî kurd, lê yê bi felsefa materyalist bû.

Berî niha bi demeke kurt, di civatekê de gava ku gotin ji Edîp Karahan û xebata wî vebû, xortekî Dêrikî ku pêrgî wî bûbû û ew jî dûr ve nas dikir, wilo got: "Berê zarokan rojname li çarşî û çayxaneyan digerin, bang dikirin û difirotin. Mezinan qet ev kar nedikirin. Dibû ku li bajarên mezin dikirin, lê li Dêrikê tu peyan ev karê ha nedikir. Lê min hertim peyayekî dirêj, bi navmil, porspî, bi simbêlên mezin û boq, komek rojname di bin çengan de didît. Ji min webû ew rojnamefiroş bû. Tê bîra min ku min henekê xwe pê kiribû û min di dilê xwe de gotibû, li qelafetê wî binîhêrin û weke zarokan rojnameyan difiroşe. Min ev yeka han rojekê ji bavê xwe re got.

Bavê min pêşî bi tiqînî keniya, dû re kenê xwe bi carekê ve da birîn û weke bi mezînekî re bipexive, ji min re got: Ew Edîp e, lawê min, Edîp Karahan... Ew ne rojnamefiroş e, ew wan rojnameyan giştî dixwîne. Ew ebûqat e û ji bo azadiya kurdan dixebite.

Sala 1974'an min Edîp Karahan li

Şoreşgêrê Kurd

Edîp KARAHAN

Dêrikî pir xweş e, hêjaya pesnê
Çi bikim nakave dest ji ber vê xesmê

Qedrîcan

serbajarê Tirkîyê, Ankarayê, li pirtûkxaneyekê dît. Gava min ji wî re behsa serpehatiya xwe kiribû, ew jî bi tiqînî keniya bû."

Ne bi tenê rojnameyên rojê, lê ji nivîsên wî dixuye ku ew gurekî xwendinê bûye. Wî di bin navên cihê cihê de (Wek Edîp Osmanoglu, Mahmut Bayraktar, Hamî Mazîdağlı û Konuk Yazar) di kovar û rojnameyan de nivîsên teorîk nivîsandiye dû re gava hînî rola kultur û edebiyata kurdî ya di têkoşîna gelê kurd de bûye, sala 1962'an dest bi weşana kovara DIJLE-FIRAT kiriye. Mixabin, weke pir kovarên kurdî, ji bêlengaziyê jiyana vê kovara bi rûmet jî pir dom nekiriye. Tene 8 hejmar derketiye. Hejmara dawî ya kovarê di çarhehê gulana 1963'an de derketiye.

Ji ber nivîs û bendên ku di DIJLE-FIRAT

de nivîsandibûn du sal ceza lê hatiye birîn; salekê li Stanbol, salekê jî li Ankarayê razaye. Ji ber xebatên xwe yê di kovara FORUM de jî 6 meh ceze xwariye. Ji ber kar û barên siyasî jî sala 1967'an 9 mehan li Diyarbekirê girtî dimîne û sal û nîvekê ceze lê tete birîn. Di 1971'ê de jî sal û nîvekê girtî û heşt sal ceze...

Di gel ku Edîp Karahan jiyaneke bi eziyet, bi stem, bi îşkence û lêdan derbas kiriye jî, dîsan bi qasî qirşekî tiştêk ji hêviya xwe wînda nekiriye û ta bi mirina xwe (1976) bi hemû hêza xwe ji bo hişyarkirin û azadiya netewa kurd têkoşîna daye. Lê bi barkirina xwe cihêkî mezin vala hiştiye, em hêvîdar in ku dê nivşê nû şûna wî dagirin.

Firat CEWERÎ

Ölümünden sonra, Edip Karahan ile ilgili toplanabilen belgeler KOMAL yayınevi tarafından bir kitap haline getirilmiştir. Söz konusu kitaptan, Edip Karahan'ın DiJle-Firat dergisinin ilk sayısına Edip Osmanoglu imzası ile yazdığı baş yazıyı okuyucularımıza sunuyoruz.

NİÇİN ÇIKIYORUZ?

DOĞU yüzyıllardan beri ihmal edilmiş, bu ihmal neticesinde bir mahrumiyet bölgesi haline gelmiştir. Bu ihmal, Cumhuriyet döneminde de devam etmiştir. Hagi partiyeye mensup olursa olsun gelişmiş bütün politikacılar, Doğu halkını ve aydınlarını sindirmek için Doğu'yu sistemli ve maksatlı olarak Türk ve Dünya efkârına taassup, cehalet ve medeniyet düşmanı bir yer gibi göstermişlerdir. Feodal düzenin artıkları olan ağalık ve şeyhlik müesseseleri sanki yalnız Doğu'ya has birşeymiş gibi ileri sürülmüş ve bu hususta sistemli bir propaganda yürütülmüştür. Milli Eğitim bütçesinin büyük bir kısmını yiyen bafınun gelişmiş şehirlerinde hatta Türkiye'nin ekonomi ve kültür merkezi olan İstanbul da bile türlü tarikat faaliyetleri alıp yürüdüğü ve açık ayınlar tertiplendiği meydana dayken yalnız Doğu'daki şeyhleri ileri sürmek hak-sızlık olmaz mı? Ağalığa gelince bir tek Adanalı Hacı Ömer Ağa, Doğu'yu bütün ağaları ve şeyhleri le birlikte satın alabilir. Milli mücadelede ceryan eden birçok hadiseler gözönüne alınırsa kolaylıkla kabul edileceği gibi batıda ve diğer yerlerde büyük irtica hadiseleri vuku bulmuştur. Tek dereceli seçim ve demokrasi denemelerine geçildiği 1945 yılından buyana, bütün seçimlerde Doğu halkı demokratik hak ve hürriyetlerin en hararetle müdafiası olduğunu göstermiştir. Demokratik hak ve hürriyetler için açılan bu mücadelelerin başladığı sıralarda demokratik hareketin FIRAT'tan öteye geçmesini türlü demogojilerle büyük bir tehlikeymiş gibi göstermeye çalışarak Doğu halkını siyasi haklarından mahrum etmeye çalışan dar kafalı politikacıları Doğu halkı her seçimde reyini en isabetli şekilde kullanarak yalanlamış, tehlike iddialarını boşa çıkartmış ve demokratik mücadelenin en karanlık günlerinde sağ duyusu, tarihi tecrübeleri ve çinde bulunduğu hayat şartlarının ilham ettiği hareketleriyle demokrasinin hakiki kalesi olduğunu göstermiştir.

Doğu halkı gerek bu devredeki mücadeleleri gerekse tarihimizin daha önceki devrelerine kadar kök salan çırpınmalarına rağmen, tarihimizde hiçbir yenilik hareketi Doğu'nun mâkus talihini değiştirmemiştir. Doğu'nun canî gönülden desteklediği ve ümit bağladığı milli birlik idaresinden de bize, Doğululardan meydana getirilen Sivas Kampı, Güney Doğu'daki fakir fukaranın kafalarını, kol ve bacaklarını kapan mayın tarlalarıyla, 55'ler meselesi hatıra kaldı. Doğulu her yerde ve her zaman sivil ve resmi kimselerden hakaret görmüş, bu kötü zihniyet askerlik ocağına bile sirayet ettirilmeye çalışılmıştır. Doğu halkı yüzyıllar boyunca ancak vergi ve askerlik hizmeti dolayısıyla hatırlanmıştır. Doğu'nun namuslu evlatları bu durumlara karşı sesini yükseltince hemen hakikatle ilgisi olmayan "bölgeci", "ayırıcı" tehditleri ile susturulmaya çalışılmış ve çoğu kere susturulmuştur. Oysa gelişmiş geçmiş politikacıların yukarıda belirttiğimiz tutum ve hareketleri "ayırıcı"lığın tipik örnekleri olmuştur. Doğulu aydın Doğu'nun kalkınmasını isteyince yine aynı terane tutturulmuş "bölgeci" ve "ayırıcı" tehditleri tekrarlanmıştır. Anadolu'nun diğer bölgelerinin kalkınmasını istemek bölgecilik olmuyor da Doğu'nun kalkınmasını istemek "bölgecilik" oluyor. Bunun takdirini doğulu batılı farkı gözetilmeksizin bütün sağ duyulu vatandaşlarımızı bırakıyoruz. Doğulu politikacıların bu ayırıcı tutumları yüzünden susmak mecburiyetinde kalmış ve meselelerinin hallini Doğu'yu tanımayan, Doğu gerçeğini tanımak istemeyen herşeyi jandarma dipçiği ile halletmeye alışkın politikacıların beklemesi, tabiki, bu bekleyişin sonu hayal kırıklığı olmuştur.

Gazetemiz bu hayal kırıklığının bir neticesi olarak çıkmaktadır. Gazetemizin ilk işi, Doğu'nun kültürel ve ekonomik kalkınması için çalışmak ve bu yolda görülebilecek fikir ayrılıklarını gidermek, birleştirmek olacaktır. Gazetemiz hagi sosyal tabakadan gelirse gelsin (esnaf, tüccar, ağa, ırgat, işçi vs.) Doğu'nun kalkınmasına yirekten taraftar olan bütün Doğulu vatandaşlara, gençlere açık olacaktır. Böylece sağlam ve mütecanis bir görüşün ortaya çıkmasına ve yayılmasına gayret edilecektir.

Bu gazete, parti politikası yapmayacak, bütün partiler karşısında objektif ve kararsız kalacaktır. Ancak şunu da ifade edelim ki tarafsızlık, objektiflik partileri ilerici ve ya gerici tutum ve görüşleri karşısında pasif kalmak demek değildir. Gazetemiz, memleket ve Doğu'nun hayrına olan fikirleri destekleyecek aksine fikirlerle mücadele edecektir.

Amacımız sevgi ve saygıya dayanan bir birlik ruhu içinde, Doğu'nun kültürel ve ekonomik kalkınmasını bir memleket davası olarak benimsetmeye çalışmak olacaktır.

İçinde bulunduğumuz zaman, kanuni, hukuki bir teminatı olmasa da nisbi fiili bir hürriyet çağı olarak adlandırılabilir. Bu, kısmen hükümet başkanının her zaman, insanların baskı ile idare edilemeyeceği hakkında tecrübelerle edindiği kanaatten olmalı, kısmen de halkımızın tecrübelerle edindiği uyanık hürriyet şuurundan gelmektedir.

Gazetemiz Doğu'nun gerçek kalkınmasının başlıca engellerinden biri olduğuna inandığımız anti-demokratik kanunların kaldırılması mücadelesini de destekleyecektir.

Edip Osmanoglu

(Bir Kürt Devrimcisi Edip Karahan, ss 17-20; Komal Yayınevi, 1. Baskı, Nisan 1977, Ankara)

• WELATÊ ME KURDISTAN E •

Kurdistan welatekî kevnare
Dayka Mid û Medya ye
Dayka Kardox û Kurda ye
Çi kurmanç û lor û gor
Çi zaza û kelhor
Hemu ji hev re bira ye

Welatê me Kurdistanê
Tev bax û bistane
Tev gul û rihane
Tev kelh û eywane
Ev çend salin me ji destberdane
Di bin lingê xwînxwar de mane

Ew dijminê xwînxwar
Ew neyarê koledar
Wa xerakir mala me
Hilweşandin tev konê me
Pirek û zarok tazî û birçî
Em xerib man li warê me

Lê mirovên Kurd ne qalsemerin
Di rojê girandê wek piling û şêrin
Carna wek dêwin agir dibarin
Ji dostê xwe re pir ciwamêrin
Ji dijminê xwînmij re
Her dem bi tirs û sêhr in

Gelî xwişk û bira rabin
Tev jîr û zanabin
Gelê cihanê şiyarbûn êdî
Razan ji me re na qadê
Demê têr û tarî çûn
Yên ronahî peşwê tê

Li ser çiya û zinaran
Li ser gund û bajarên
Çi biçûk û çî mezînan
Çi xwişk û jin
Hin bi melhêba hin bi tîving
Êrîş bidin ser dijmin

Ji bo serxwebûn û azadiyê
Ji bo wekhevî û xelasiyê
Ji bo serfirazî û rizgariyê
Em bidin têkoşin û xebat
Ji Amedê heta Mehabad
Şinkin xaka welat

□□ Ji redaksiyona rojnama "Kurdistan Press" re
Gelî hevalê berê û hêja. Heta vê rojê
gelek xwendevanê rojnamê rêxne
xwe li ser hebûn û politîka weşandîna
rojnamê gotin. Ez divim vê tenê
bêjim go derketin û weşandina roj-
nama "Kurdistan Press" ji bo têko-
şîna serxwebûn azadiya Netewa
Kurd û Kurdistan re êniyeke girîng û
mezînan.

Ji bo vê yekê daxwaziya min serfi-
raziya we ye.

Û ez dixwazim çend gotinê xwe ji
xwendevanê rojnamê re diyar
bikim.

Bi silavên germ û biratî

Şerîf XW
London/England

BASIN İMPARATORLUĞU

□□ Kamuoyunu yönlendirmede en önemli rola sahip kitle iletişim araçlarının başında basın geliyor. Basının tartışılmaz fonksiyonları kapitalist ülkelerde de, sosyalist ülkelerde de aynı yeri kaplıyor.

Örneğin, Alman toplumuna yön verip onu biçimlendiren en önemli kurum denildiğinde Springer Verlag işaret edilmektedir. sabahın erken saatlerinde işlerine giden her dört almandan üçünün elinde bir Springer Verlag görmek mümkün. (Bild, BZ gibi)

Springer Verlag, Almanya'nın Doğu ve Batı olarak ikiye bölünmesinden sonra, diğer basın tröstlerinin tersine, O görkemli imparatorluğunu Doğu-Batı Berlin arasındaki duvarın dibine dikmiştir. Ve "Büyük Almanya"nın oluşturulmasında üzerine düşen görevleri yapmıştır.

Springer Verlag o günlerden bu yana toplumu biçimlendirmede gerçekten önemli bir rol oynamıştır. Örneğin 60'lı yıllardan sonra başlayan yabancı işçi akımı konusunda yaptığı seri yayınlar ülkeyi baştan başa etkilemiş, göçmen işçilerin misafir işçiler olmadığı, ülkelerine geri dönmeyecekleri yolundaki genel kanı, bu imparatorluğun yayınları ile kırılmış ve topluma mal olmuştur. Çevreci ve Sol örgütlerin göçmenler konusundaki yoğun çalışmaları ise herhangi bir başarı kaydetmemişti.

Son günlerde Springer Verlag, Hürriyet gazetesinin de genel dağıtımını üstlenmiş ve bu olay Hürriyet gazetesi tarafından övünç kaynağı haline gelerek birinci sayfadan manşet haber olarak duyurulmuştu. Böylece Türk gazeteleri Almanya'nın en ucra köşelerine dahi ulaşma şansını elde etmiş olmaktadır.

Toplumu etkileyen üç öge, yani radyo, televizyon ve basın'ın fonksiyonları artık tartışılmaz bir düzeye gelmiştir. Kitleler Hürriyet'in manşetleri, Tercüman'ın uyduruk haberleri ile biçimlenmektedir. Tapluma mutluluk vaad eden sol ise bu iletişim araçları ve imparatorluklar karşısında çok cılız kalmakta, etkileşim alanının dışına doğal olarak düşmektedir.

Bu neden böyledir? Kanımca kurumlaşma geleneğinden yoksunluk ve amatörlik bunun başlıca nedeni. Günümüzde artık dünya düzleminde kabul gören Kürt sorunu neden kendi araçları ve kurumlarıyla ortaya çıkmıyor? Kürdistan gerçekliğini hep Hürriyet'in manşetlerinden ya da Yeni Gündem, İkibine Doğru gibi dergilerin tiraj arttırma haberlerinden mi izleyeceğiz?

Geçenlerde Berlin'de bir bayi'nin önünden geçerken, o anlı şanlı Türk gazetelerinin yanında **Kurdistan Press**'i de gördüm. İnanın çok sevindim. Yavaş yavaş da olsa, bir yerlere varmak ne kadar güzel. Bir Haber Ajansına, periyodik bir yayına sahip olma onur verici. Yabancı gazete bayilerinde Kürt gazetelerini görmek beni heyecanlandırıyor. Yeterli midir? Hayır ama, bir yerlerden başlamak, "imparatorluklar" inşa etmek gerçekten zorunlu. Bu anlamda Ajans ve Gazete olarak yetersiz olsa da kaydettiğiniz çalışmalardan dolayı sizleri kutluyorum. Umarım dağıtım ve etkileşim alanınız günbe gün güçlenir, ve çalışmalarınız Kürt halkına mal olur. Selamlar.

Ali SİLVAN
20.09.87-BERLİN

□□ Ji bo rojnama Kurdistan Press;

Ez û malabata xwe pir spas dikim ji bo şandinê rojnama delal Kurdistan Press.

Em di mala xwe de her dem kurdî dipeyîvin, lê pir mixabin Kurdên ku Lubnanê dijîn ji rastiye Kurd û Kurdistanê pir dûr in. Problemên Kurdistan ji bo Kurdê Lubnanê pir interesant nîne û gelek kes ji çanda Kurdî haz nake ji bo vê yekê di nav Kurdan de hev-girtinek netewî tune ye.

Kurdên Lubnanê ser rewşa Kurdistan difikirin, lê ji bo ku rewşa wan li Lubnanê xirabtir nebe, nikarin karekî bikin...

Ez dîsa pir spas dikim ji we ra.

C. M.
Beyrût/Lubnan

"her yiğidin bir yoğurt yiyişi vardır"

□□ Değerli Kurdistan Press çalışanları;

Kurdistan Press'in 21. sayısındaki "Militarizmin Katliam ve Sürgün Planı" adlı uzun makaleyi okudukça kafamı ve bilincimi açan açıklamalarınızla ve şimdiki Kürdistan'ın aktüel durumu hakkında somut olaylarla ve tarihsel yorumlarıyla anlatmanız, bu dönemde ne kadar ciddi bir biçimde ihtiyaç duyulan bir konuya açıklık getirdiğinizi belirtmek isterim.

Tabii, itiraf etmem gerekir ki, ilk dönemde Kurdistan Press hakkında kafamda şartlı bir tabu vardı. Yayınınızın da bir çok yayının akibeti ile sonuçlanacağını ve grup yayının olabileceğini sanıyordum. Bir kaç kez elime tesadüfen geçen gazetenizi okudukça ve daha sonra merak edip bulup okudukça gazeteyle daha iyi tanıştım. Yayınınızın yurtsever - demokrat politikasını anlamaya çalıştım. Özellikle bir kaç sayıyı takip ettikçe kafamdaki önyargılar bir bir çözüldü gitti.

21. sayıdaki son dönemi değerlendiren makalede ise, militarizmin halkımız için yaptıklarının yanında, bazı grupların Kürdistan adına ne büyük gaflet içinde olduklarını görmemek elde değil.

Ayrıca "her yiğidin bir yoğurt yiyişi vardır" özyiğidi bana yazarların seviyesini, adabını hatırlatır nitelikte olduğunu vurgulamak isterim.

Günümüzde eleştiri adı altında çarşaf çarşaf küfür yazılarının devrimci edebiyat olarak sunulduğu bir dönemde, Kurdistan Press'in halkımız ve davaya duyulan yüksek sorumluluk anlayışıyla makaleyi yazdıklarını be-

lirtmeden edemem.

İnançımıza göre, devrimci - demokrat çevrede bu tür değerlendirmeler ve yorumlara ihtiyaç büyüktür. Çünkü Türk gazetelerinin yalan-yanlış yaydıkları haberler adeta kamuoyunu sersemletmiştir.

En azından benim ilgi ve merak ettiğim konulara devrimci bir eda ile yaklaşım bu makalenin öneminden ve doyurucu analizinden geliyor. Bu nedenle Çevremdeki Hollandalı demokrat kişi ve arkadaşlarıma bu makaleyi tercüme etmek gibi bir görev düştüğünü hissediyorum. Şayet Kurdistan Press olarak izin verirsiniz bir broşür olarak yayınlamayı düşünüyoruz.

Bu makalenin içerik olarak ne kadar kamuoyu için gerekli olduğunu arkadaşlarımdan duyduğukça sizleri tekrar tekrar kutluyorum.

Selim SOYDAN
Den-Haag / Holand

Kürdistan Press'in Notu:

Gazetede yayınlanan tüm yazı ve resimler kaynak gösterilerek başka yerde yayınlanabilir, başka dillere çevrilebilir. Çevirilerde dikkat edilmesi gerekli husus şudur: yazılarda geçen kısaltılmış kavramlar genel olarak Kürdistan Press okuyucusu tarafından bilinmektedir, ama, başka bir dile çevrildiği zaman bu kısaltılmış kavramlar için özel açıklamalar konulmalıdır.

Konu ile ilgili çalışma yapacak arkadaşlar her konuda Kürdistan Press ile ilişki kurabilirler. İhtiyaç duydukları ek bilgi ve belgeleri isteyebilirler.

• HAWARA MEMO •

ji pêşmergan re

Bilbilekî dilşewîfî
Ji newalê hate der û
Weke rojê li min hilat, hawar!
Dilê min ketê û
wî ez kirime birîndar
Ji evîna wî ez sotim
Esman giriya
Ji lew re ez jê re
Dê bibim yar

Hawara wî
Ji min re bûye doz
Zîn im, ez pê şad bûm
Min ew hawar coşkir û
bûye agirekî pîroz
ji bo azadiyê
ji bo Newrozê

Bi evîn û silavên min re...Xwişka we
Ofra DORAN/Yunanistan

ABONE

□ 6 MEHÎ • 6 AYLIK

□ SALEK • YILLIK

Tarih / Dîrok.....

NAV / PASNAV
İSİM / SÖYİSİM

NAVİNİŞAN
ADRES

WELAT / ÜLKE

240	Skr
240	FF
60	DM
72	G
1440	BF
60	Sfr
24	£
35	\$
480	S

Hûn dikarin heqê aboneti li ser hesaba GILALA AB Postgiro 26533-0 Stockholm razinin û sûretet jê ji Box 7080, 172 07 Sundbyberg-Sweden re bi qarta abone rêkin.

Abone ücretini GILALA AB PG; 26533-0 Stockholm kontosuna yatırarak, bir kopyasını Box 7080,172 07 Sundbyberg-Sweden adresine abone kartıyla birlikte postalayarak abone olunabilir.

KURDISTAN PRESS
rojnemeya 15 rojîn | 15 günlük gazete

Kurdisk Tidning
Utkommer varannan vecka
Nummer; 23 (15)
30 September • İlon 1987

Chefredaktör och ansvarig utgivare
Orhan KOTAN, 08-295056
Redaktion sekreterare
Çetin ÇEKO, 08-298332
Tekniskt sekreterare
S. SERDAR, 08-984743
Administration-Prenumeration
B. AZAD, 08-298332

Postadress: Box 7080, 17207 Sundbyberg
Besöksadress: Örsvängen 6C, Hallonbergen
Tlf: [46] 8-29 83 32
Telefax: 131 42 ANK S
Telefax: 08-29 50 56
Bankgiro: 343-5559
Postgiro: 2 65 33-0
Tryckeri: Idrottsbladet / Södertälje

Sovyetler Birliği başkanı Gorbaçov;

“Panığe kapılmayın”

(ANK • Stockholm)

Sovyetler Birliği lideri Mikael Gorbaçov, 7 haftalık uzun bir aradan sonra, ilk 1 Ekim'de, yeniden halka hitaben konuştu. Konuşmasında Gorbaçov, Reform Programı'nı silahlı bir devrime benzetti.

Sovyet ekonomisinin dar bir boğazdan geçtiğini belirten Gorbaçov, bu nedenle gelecek günlerin Sovyet halkı için zor günler olacağını belirtti. Eski çalışma koşullarına alışmış işçilerin yeni uygula-

malar karşısında şaşkına döndüklerini de vurgulayan Gorbaçov halkı panığe kapılmamaya çağırdı.

Gorbaçov, Sovyet toplumunda daha fazla açıklık ve demokrasi siyasetinin, daha iyi bir ekonomik durum için zorunlu olduğunu belirterek, reform programının polit büro ve halkın ezici çoğunluğu tarafından desteklendiğini de belirtti. Alkolizme karşı mücadele kampanyasına da değinen Gorbaçov, kampanya başlamadan önceki 15 yıl içinde alkol satışının iki kat daha fazla olduğunu, kampanya ile birlikte içki satışından elde edilen gelirin çok miktarda düştüğünü belirtti. Alkolizm konusunda sözlerini Gorbaçov şöyle bitirdi; “Alkol satışından elde edilen gelir düşmüştür, ama, yılda 300 bin kişi ölümden kurtulmaktadır. Bu paha biçilmez bir kazanımdır...”

Öte yandan Batı'da şaşkınlık yaratan Gorbaçov'un reform programı, halen basında önemli bir yer işgal etmeye devam ediyor. 1 Ekim 1987 tarihli İsveç gazetesi Dagens Nyheter'de, Herald Hamrin imzasıyla yayınlanan bir yazı da

ise, belgeler üzerindeki tahribatlara somut bir örnek getirmesi açısından dikkat çekici. Yazar, Sovyet basınından aldığı iki resimle beraber, sol açısından oldukça önemli bir sorunu da tartışmaya açıyor. “Eski danslardaki hayalet, yeni Sovyet sahnesinde. Bu kötü bir hayalet, şayet birbirine eşlik eden seslere inanılırsa... Fakat bugün artık gardrobun kapısı açılmış ve hayalet serbest bırakılmıştır” diyor H. Hamrin habere giriş yazısında, ve şu noktalara dikkat çekiyor;

“...Troçki ismi son dönemlerde Sovyetler'de tabuydu. Bir çok yasaklı içinde Troçki şüphesiz baş yerde duruyordu. Öyle ki, dramatik Sovyet Devrim Tarihini işleyen Büyük Sovyet Ansiklopedisi'nde dahi adı anımsanmamıştı.

Troçkizm bugüne dek Sovyetler Birliği'nde marksizm düşmanı, subjektif, voluntarist, doğmatik, şematik, küçük-burjuva, oportünist ve akla gelebilen bütün anti-marksist kavramlarla anılıyordu. Fakat geçtiğimiz kış, yasaklı Troçki Sovyet toplumunda yeniden ortaya çıktı ve açıktan açığa tartışılmaya başlandı...”

9 Eylül 1987 tarihli, Frankfurter Rundschau gazetesinde yer alan bir yazıda aynı ko-

nuya değinilerek, özetle şu ifadelerle yer veriliyor: “Troçki ve Buharin nihayet rehabilite edildi. Gorbaçov'un reform yankıları ve etkileri kendini gösteriyor. Stalin'in hüsmüne uğrayan, Lenin'in en yakın çalışma arkadaşları olan bu iki enternasyonalist bolşevik, devrimin 70. yıldönümü dolayısıyla Kültür Bakanlığı'na hazırlanan ansiklopedide yerlerini alacaklar.

8 Eylül 1987 tarihli FR gazetesi (AFP) kaynaklı haberinde şöyle yazıyor; “SSCB Dışişleri Bakanlığı'nun merkez yayın organı, Vestnik (Elçi) dergisi, Troçki tarafından 19.10.1917 tarihinde kaleme alınmış üç sayfalık mektubu, Rubrik başlığı altında yayınladı.

Söz konusu mektup, zamanın Dışişleri Bakanı olan Troçki tarafından, Lenin'in yakın çalışma arkadaşı ve dışişleri temsilciliği yapan Vatslav Worowky'ye yazılmış. Troçki'nin Worowky'ye önerilerini içeren mektup, özetle şu noktalara temas ediyor; Savaşın sona ermesi, Worowky'nin kendini barışa ve Bolşeviklerin anlayışlarını yaygınlaştırmaya adanması ve İsveç, Norveç ve Danimarka'da Sovyet temsilciliği yapması, yabancı ülke diplomat-

larıyla ilişkiye geçip Sovyet Devrim'i'nin sorunlarını anlatması vs.”

29 Temmuz 1987 tarihli Der Spiegel dergisi -Sayı 29- ise şu habere yer vermiş; “Gorbaçov, Kremlin sarayı yanında yatan adamın geride bıraktığı tembel parti bürokratizmine karşı savaşıyor. Der Spiegel'de, Gorbaçov'un geçmiş dönemi şöyle değerlendirmesi ile ilgili olarak da şu alıntıya yer veriliyor.; “Stalin siyasal tarihimizin en büyük katilidir ve milyonlarca insanı çalışma kamplarında yoketmiştir. Bu adamın psikolojik baskısından partimizi mutlaka kurtarmalıyız! Geçmişte işlenen bu suçların bu hesabı hala partimizde görevli olan bir çok kişiden de sorulacaktır. Çünkü onlar da Stalin ile beraber aynı suçları işlemişlerdir.”

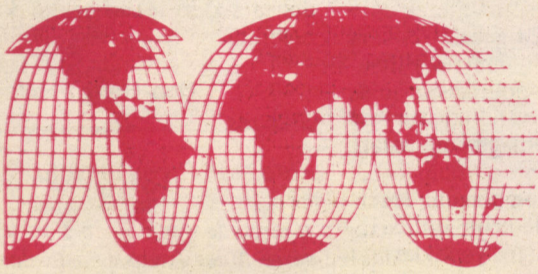
Der Spiegel'deki yazıda Gorbaçov'un şu sözlerine de yer veriliyor: “...Gerçek geleceğimizi tayin eder. 1933'den 38'e kadar devam eden temizleme hareketi bir toplu katliamdır...”

Gorbaçov ve yeni reform programı bir dizi spekülasyonlar eşliğinde gerek avrupa ve gerekse Sovyet basınında hayretler içinde ve hararetle tartışılıyor. Reform programının Sovyet ülkesinin geleceğinin belirlenmesinde büyük öneme sahip olduğu siyasi çevrelerin ortak görüşü durumunda bulunuyor.

Sovyet basınında resmi belgelere rötuşlu olarak geçen resimlerin orijinalleri yayınlanmaya başlandı. Yukarıdaki resimde Lenin'in konuşmasını izleyen Troçki ikinci resimde rötuşlanmış!

dünyadan

kısa kısa

Filipinler;

□□ Neredeyse her sabah bir yeni darbeyle karşılaşan Filipinler'de, 6. darbe girişiminde bulunuldu. Darbe girişiminin bastırılmasını protesto etmek amacıyla askeri okullardaki öğrenciler açık grevine gittiler. Doğrudan Aquino'yu hedefleyen 6. darbe girişiminde ölenlerin sayısı 55'i bularken, yaralı sayısı 100'ü aştı. Darbe girişiminin hükümet tarafından bastırılmasından sonra 1000 kadar asker tutuklandı.

Federal Almanya;

□□ Siyasi gözlemciler göre Honecker'in zaferi olarak nitelendirilen, Honecker-Kohl görüşmesi, yıllar önce planlanmasına karşılık, belirtilen çeşitli nedenlerden dolayı geçtiğimiz günlerde Batı Almanya'nın başkenti Bonn'da gerçekleşti. Bonn'da ilk kez Doğu Almanya bayrağının göndere çekilmesi ve Honecker'in bağımsız bir ülke lideri olarak karşılanılması diplomatik zafer olarak nitelendirildi. Görüşmeler boyunca Federal Alman başbakanı Kohl'un, Almanya'nın birleştirilmesi ve Berlin duvarının kaldırılması önerisi, Honecker tarafından red edilerek, birleşmenin değil, barış içinde işbirliği yapılabileceğinin tartışılabileceği vurgulandı.

İran;

□□ Basra Körfezi'nde ticari gemilere yönelik yeni saldırıların olduğu bildiriliyor. Son saldırı, İran'a ait iki sürat motoru tarafından, Suudi Arabistan'a gitmekte olan Pakistan bandıralı tankere karşı yapıldı. Öte yandan İran karasularında bir Liberya bandıralı tankerle iki japon tankerinin, İran devriye gemilerinin saldırısına uğradığı bildiriliyor.

Hindistan;

□□ Silah satışında yapılan yolsuzluklarla ilgili başbakan Gandhi'ye soru önergesi veren parti üyeleri görevlerinden alındılar. Boşalan yerlere yeni atamalar bizzat Gandhi tarafından yapıldı.

Japonya;

□□ Dünyanın bir çok ülkesinde diplomalı işsizler ordusunun bir çığ gibi büyümesine karşılık, Japonya'da gelecek yıl mezun olacak 573 bin üniversiteli-nin işi şimdiden hazır. Üniversitelerden mezun olacak öğrencileri kapmak için firmalar adeta yarışa girdiler.

ANK • dinleme servisi

BİR “İRANGATE” SKANDALI DAHA

Demir Leydi'nin başı dertte!

(ANK • Berlin)

□ Thatcher hükümeti, geçtiğimiz hafta İngiltere'deki İran silah alım bürosunun kapatılmasına rağmen, Hintli bir işadamı aracılığı ile İran'a silah satışına göz yummakla suçlanıyor.

Muhafazakar eğilimli Sunday Telegraph gazetesi, İngiltere'de milyoner olan Hindistan asıllı Ben Benerjee'nin, Reagan'ın gözdelelerinden, Nikaragua'daki Kontrala-

ra ABD rejiminin yardımlarında büyük rolü olan, ABD Güvenlik Dairesi eski danışmanı yarbay Oliver North tarafından silah alışverişinde kullanıldığını iddia etti

Aynı gazete devamla, Benerjee'nin “Briand W. Industries Ltd.” adlı şirketinin, İran'a İngiltere'den 1250 adet ABD yapısı Towfüze'nin tesliminde rol oynadığını, bunun da Benerjee'nin 20 Kasım 1984'de Hamburg'da yar-

bay Oliver Nort ile buluşmasından sonra gerçekleştirildiğini belirtti. Benerjee'nin İran'a ayrıca Sovyet yapımı deniz mayınları satılması işine de karıştığı ve İran'la füze pazarlığının da bir süre önce Amerika tarafından tutuklama kararı çıkarılan, daha sonra İtalya'da ele geçirilen İsviçreli silah tüccarı Walter Demuth aracılığı ile yaptığı iddialar arasında.

Banerjee'nin marifetleri bununla bitmiyor. Son olarak Nikaragua'daki Kontralara, Yugoslav ve Polonya yapısı otomatik tüfekler, tanksavar, roketatarlar ve kara mayınları sattığı ortaya çıkarken; Benerjee'nin silah satım merkezini Frankfurt'a kaydırıldığı bildiriliyor.

Öte yandan bir başka İngiliz gazetesi olan The Mail on Sunday, Atlantic Commercial International Ltd. şirketinde çalışan Reginal Duncun ve Tom Shackleton'un geçtiğimiz günlerde İran'a 12 milyon dolar karşılığında Sovyet yapısı 100 bin top mermisi sattığını öne sürdü. İngiliz basının bu iddiaları İngiliz kamuoyunu sarsarken, İngiliz İşçi Partisi, sorunun açıklığa kavuşturulması talebiyle Avam Kamarası'na bir soru önergesi sundu. Soru önergesinde İşçi Partisi Ticaret ve Sanayi Bakanı Keneth Clarke'nin İran'a silah satışına göz yumup yummadığının açıklanmasını talep etti.

KURDISTAN PRESS

HOLLANDA
BERLİN

û / ve

İSVİÇRE • Alman kantonu'nda

genel dağıtımda • belavkırına gışti, de